

Diputació
Barcelona
xarxa de municipis

Inventari Patrimoni Cultural de Sobremunt

Memòria tècnica

Redacció

Solc, música i tradició al Lluçanès:

Jordi Compte Figueras

Marta Homs Caralt

Ajuntament de Sobremunt

Maig 2009

À R E A D E C U L T U R A

MAPA DEL PATRIMONI LOCAL

SOBREMUNT

Solc, música i tradició al Lluçanès:

Jordi Compte Figueras

Marta Homs Caralt

Sobremunt, gener de 2009

ÍNDEX	PÀGINES
1. METODOLOGIA	3 - 10
1.1 Presentació	3 - 5
1.2 Metodologia	6 - 10
2. DIAGNÒSTIC	11 - 43
2.1 Marc geogràfic i Medi físic	11 - 14
2.2 Poblament, estructura econòmica i comunicacions	14 - 18
2.3 Síntesi històrica	19 - 25
2.4 Escut municipal i toponímia	26 - 28
2.5 Mapa de situació dels elements fitxats	29 - 34
2.6 Estat legal de protecció	35
2.7 Equipaments patrimonials	36
2.8 Anàlisi global de la situació del patrimoni del terme	37 - 43
3 LLISTAT D'ELEMENTS FITXATS I NO FITXATS	44 - 59
3.1 Llistat d'elements fitxats	44 - 56
3.2 Elements no fitxats	57 - 59
4. BIBLIOGRAFIA I FONTS CONSULTADES	60 - 65

1. METODOLOGIA

1.1 PRESENTACIÓ

La memòria que s'inicia amb aquestes paraules presenta el Mapa del Patrimoni Cultural de Sobremunt, treball emmarcat dins el programa d'Estudis i Projectes de l'Oficina de Patrimoni Cultural de la Diputació de Barcelona, i que es ve desenvolupant des de l'any 1998. Es redacta un conveni de col·laboració amb els municipis sol·licitants per tal de portar a terme el Mapa del Patrimoni Cultural, consistent en la recollida exhaustiva de dades sobre el patrimoni cultural i natural, així com la seva valoració, permetent d'aquesta manera l'establiment de mesures per a la seva protecció i conservació, així com la planificació de la seva rendibilització social. Amb aquest objectiu el Consorci per a la Promoció dels Municipis del Lluçanès va fer una sol·licitud a la Diputació de Barcelona per tal d'establir un conveni per realitzar el Mapa del Patrimoni Cultural a dotze municipis del Lluçanès. Un cop aprovada la sol·licitud es traspasà la proposta als municipis que l'acordaren en ple, requisit que va permetre tirar endavant el projecte.

Les tasques de realització del Mapa de Sobremunt s'iniciaren per encàrrec de l'Oficina de Patrimoni Cultural de la Diputació de Barcelona al mes de novembre de 2008, la qual va encarregar els treballs a l'associació Solc, música i tradició al Lluçanès. El Mapa ha estat portat a terme en dos mesos i ha estat realitzat per Jordi Compte Figueras, llicenciat en Humanitats amb menció en Història de l'Art, i Marta Homs Caralt, llicenciada en Història i postgraduada en Gestió Cultural, i en Didàctica del Patrimoni.

La memòria s'articula a través de cinc grans blocs:

- L'apartat de la presentació i metodologia reflecteix la síntesi del procediment establert per la realització del Mapa

així com els recursos utilitzats i les eines emprades per tal de portar-ho a terme.

- El segon apartat presenta el diagnòstic, que consisteix en un anàlisi del marc geogràfic, físic, històric, econòmic i sociocultural del municipi de Sobremunt on s'hi mostren des d'una visió global les principals característiques del municipi.

- El tercer apartat consisteix en el llistat d'elements fitxats i no fitxats. Aquí es presenta la relació de béns dels que s'ha creat una fitxa individualitzada, i per tant que es poden trobar dins de la base de dades del Mapa classificats segons la seva tipologia, l'ordre numèric i l'ordre onomàstic. En aquest apartat també s'inclou un llistat i descripció d'elements descartats, els quals no presentaven una entitat pròpia rellevant per ésser considerats elements de significació patrimonial, però que tenen interès per formar part del conjunt cultural i natural del municipi. Són elements amb pocs valors patrimonials o naturals, desapareguts, no localitzats o localitzats fora del terme municipal, o elements dels quals no es disposava de suficient informació per poder completar els camps de les fitxes però sovint amb interès històric i significatiu per ser components del passat i present de Sobremunt.

- A l'apartat de recomanacions s'hi mostren mesures de dinamització, protecció, conservació i gestió del patrimoni local que pot tenir en compte el municipi per potenciar els seus recursos culturals i naturals.

- Finalment es clou la memòria amb l'apartat de la bibliografia on s'hi detallen les referències bibliogràfiques utilitzades per la realització tant de les fitxes com de la memòria present.

Aquest Mapa del patrimoni pretén cobrir la mancança en recopilació de béns culturals i naturals del municipi de

Sobremunt. Per la realització d'aquest treball ha estat molt important l'ajuda i la col·laboració de diferents persones a tall individual i col·lectiu, d'entitats, associacions i institucions que ens han facilitat assessorament, informació i ens han orientat en diferents àmbits. Cal, per tant, agrair a l'Ajuntament de Sobremunt, el Consorci per a la Promoció dels Municipis del Lluçanès, Solc, música i tradició al Lluçanès, el Bisbat de Vic, Dani Font, Mn. Felip Soldevila (rector de la parròquia de Sant Martí de Sobremunt), als veïns del poble, propietaris i masovers de les masies que han ajudat a localitzar fonts, teuleries, molins, rescloses, i ens han facilitat informació i referències històriques de les seves propietats com Josep Sala (ca la Grida), Joan Ordeig i Assumpción Boladeras (Reixac), Pere Serrat (masover dels Arços), Albert Roma (masover de Potelles), Vicenç Ferrer (masover de Cal Calet), Josep Font (El Muntaner), Ramon Parera (Guspineda), Juan José López i Montserrat Masramon (Rectoria de Santa Llúcia).

Aquest treball permetrà establir una percepció global i de conjunt del patrimoni existent al municipi, el qual haurà de ser revisat, actualitzat i complementat amb les valoracions i consideracions pertinents per part d'especialistes i tècnics de l'Ajuntament de Sobremunt.

1.2. METODOLOGIA

L'objectiu del Mapa del patrimoni és el recull exhaustiu del patrimoni cultural i natural de Sobremunt per tal de facilitar a les corporacions municipals una eina de coneixement de la globalitat del patrimoni que es troba en el seu terme municipal. Un cop van finalitzar els tràmits burocràtics i administratius es va procedir a la planificació del desenvolupament del treball que es duria a terme durant el temps estipulat seguint les indicacions prèvies donades per l'Oficina de Patrimoni Cultural de la Diputació de Barcelona. Així doncs, el treball es planificà bàsicament en tres fases. Una primera fase de recerca bibliogràfica, una segona fase de treball de camp i una tercera fase de treball de gabinet.

Enmig d'aquestes fases, per tal de fer un seguiment del treball del Mapa del patrimoni, es van fer dues reunions amb les parts implicades: l'Ajuntament de Sobremunt, l'Oficina de Patrimoni Cultural de la Diputació de Barcelona, i Solc, música i tradició al Lluçanès. La primera reunió es va produir en finalitzar la fase bibliogràfica i la segona en finalitzar la fase de treball de camp.

La detecció inicial de patrimoni local immaterial, material, documental i natural es va fer a través d'una primera recerca bibliogràfica exhaustiva i un buidatge sistemàtic que va permetre obtenir una primera relació de béns patrimonials existents al municipi. En aquesta primera cerca bibliogràfica es va recórrer a la consulta de l'Inventari patrimoni arquitectònic, l'Inventari de patrimoni arqueològic i paleontològic i l'Inventari de patrimoni industrial de Sobremunt realitzats per la Generalitat de Catalunya. També es va consultar l'Inventari de béns artístics del Bisbat de Vic, el fons del Museu Episcopal de Vic i la bibliografia general del Lluçanès i Osona.

Per complementar aquest primer llistat d'elements patrimonials va ser molt profitosa la primera reunió que es va produir amb l'Ajuntament de Sobremunt ja que va ajudar a perfilar aquesta primera relació de béns culturals i naturals del municipi.

De tots ells es va extreure un ampli llistat de patrimoni cultural que posteriorment seria contrastat i modificat segons els criteris de realització del Mapa.

Una de les eines que van ser de gran utilitat alhora d'ubicar els béns patrimonials del municipi ha estat la cartografia topogràfica del Pla de Prevenció d'Incendis de la Diputació de Barcelona d'escala 1:10.000 de Sobremunt, on s'hi delimita el terme municipal i s'hi reflecteix amb força precisió la toponímia i ubicació dels edificis, fonts, recs, rieres, bagues, serrats, carenes, turons, plans, camps, camins, pistes forestals i punts d'aigua. En aquest mapa, però s'hi ha detectat alguns errors ortogràfics i de situació. Altres recursos de cartografia topogràfica consultats del municipi ha estat els de l'Institut Cartogràfic de Catalunya d'escala 1:5.000, 1:10.000, 1:25.000 i 1:50.000, els quals es poden consultar a partir de la pàgina web següent: www.icc.cat.

També es va fer un primer recull de fonts orals que ajudaren a complementar el llistat inicial de béns patrimonials del municipi, tasca que es va portar a terme paral·lelament en la fase del treball de camp.

Un cop es tingué finalitzada la recerca bibliogràfica i s'hagué realitzat un primer llistat amb els principals béns patrimonials es passà a la fase del treball de camp que va consistir en la visita als principals elements referenciats. La dinàmica de les visites es va dur a terme a partir d'un seguiment sistemàtic que partia de la informació recollida a la fase prèvia.

En aquestes sortides es visitava materialment els elements patrimonials, s'ubicaven sobre el mapa, s'elaboraven les descripcions corresponents, es fotografiaven, s'anotaven les coordenades, altitud, l'estat de conservació i totes les dades necessàries per poder omplir les fitxes model facilitades per l'Oficina de Patrimoni Cultural de la Diputació de Barcelona. Per aquest motiu es van configurar unes fitxes de camp, que facilitaven l'enregistrament de les dades obtingudes i el posterior treball de gabinet. Durant les visites es conversava amb els propietaris, persones coneixedores del territori, dels costums i les tradicions de la localitat que ajudaven a contextualitzar, contrastar la informació que ja es tenia i localitzar elements com les fonts, teuleries, molins, cases derruïdes, etc. Així mateix fou interessant per les referències històriques que aportaven ja que ajudaria posteriorment a configurar i completar les fitxes definitives. També es van consultar especialistes en diversos temes, en camins ramaders (Grup de Treball de Transhumància), arqueòlegs (Roger Sala), etc. que ajudaren a resseguir, sobre el terreny, les principals característiques del municipi. Totes aquestes fonts orals han estat de gran ajuda per descobrir béns patrimonials no localitzats a la fase anterior.

La tercera fase ha consistit en el treball de gabinet, és a dir l'ordenació, organització i digitalització de totes les dades i la informació que s'ha recollit en les fases anteriors. Aquesta tasca s'ha desenvolupat a través d'unes fitxes digitalitzades, base de dades que utilitza el programa Microsoft Access, facilitada per l'Oficina de Patrimoni Cultural de la Diputació de Barcelona. Aquestes fitxes defineixen els béns patrimonials segons el seu àmbit i tipologia, la denominació, titularitat, cronologia; també se'n fa una descripció i una ressenya històrica així com la valoració de l'estat de conservació. Paral·lelament s'han seleccionat els mapes i les fotografies que omplirien l'apartat gràfic de cada fitxa.

Finalment es procedí a redactar la present memòria on es valora el resultat de la recerca i es dóna una visió global del municipi contextualitzant el patrimoni del municipi en relació amb el seu entorn físic i sociocultural creant una visió de conjunt i posant les bases per poder establir els criteris per la proposta de mesures i intervencions oportunes.

Es van establir criteris generals a l'hora d'intervenir i seleccionar els elements que serien fitxats i els que restarien descartats. Aquests es basaren en la singularitat i la rellevància dels béns detectats en el municipi. Pel que fa els elements immobles es primaren els valors constructius, arquitectònics, socials, industrials, religiosos, identitaris, monumentals, representatius de l'època de construcció, l'estat de conservació així com la significació històrica i articulante del territori. També es valoraren la singularitat i el caràcter artístic, històric dels elements mobles, el volum i singularitat dels fons bibliogràfics, documentals i d'imatges, així com la vigència i el caràcter representatiu d'elements i manifestacions d'arrel tradicional i etnològic.

Per altra banda s'han descartat alguns elements per tenir pocs valors culturals o naturals, per trobar-se desapareguts, inaccessibles, perquè no s'han localitzat o s'han localitzat fora del terme municipal, o elements dels quals no es disposava de suficient informació per poder completar els camps de les fitxes. Altres elements que no han estat fitxats individualment, tot i haver estat considerats interessants, han estat identificats, assenyalats i descrits dins de les fitxes interrelacionades i associades.

Un cop finalitzada la fase de gabinet es va realitzar la segona de les reunions amb l'Ajuntament de Sobremunt, l'Oficina de Patrimoni Cultural de la Diputació de Barcelona, i Solc, música i tradició al Lluçanès, en la qual es van repassar les fitxes localitzades i descrites individualment, es van acabar de precisar les que s'havien d'agregar,

modificar o individualitzar, i es van corregir els errors i mancances.

Un cop rectificats els errors i agregades les fitxes que mancaven s'envià la base de dades, la Memòria i les fotografies seleccionades a l'Oficina de Patrimoni Cultural de la Diputació de Barcelona. Un cop donat el vist i plau es transformà tota la informació en una aplicació informàtica en format cd que permet conèixer i consultar el Mapa del Patrimoni Cultural Local de Sobremunt fent ús dels Sistemes d'Informació Geogràfica.

Finalment es van entregar dues versions del Mapa de Patrimoni Local (en format cd) a l'Ajuntament: una versió íntegra amb totes les fitxes i les dades, i una versió per a consulta pública en la qual s'hi omet la informació susceptible a ser difosa públicament (noms de propietaris i adreces) així com els elements de l'àmbit moble i documental de caràcter privat.

2. DIAGNÒSTIC

2.1 MARC GEOGRÀFIC I MEDI FÍSIC

El municipi de Sobremunt està situat a l'extrem nord-est de la regió del Lluçanès i al límit amb la plana de Vic, quedant separada d'aquesta per un marcat desnivell. Ocupa una superfície de 13'8 quilòmetres quadrats, en una zona de transició entre la Depressió Central i el Prepirineu. Com a la resta del Lluçanès, les formacions rocoses del municipi són d'origen sedimentari, bàsicament conglomerats, gresos, margues i lutites, i es van formar durant l'Eocè, quan va sorgir la serralada pirinenca i els seus rius desembocaven en un mar interior, en el que es trobava el Lluçanès. Aquests rius portaven sediments que es van dipositar en el mar interior al llarg de l'Eocè i l'Oligocè fins que van emergir formant l'actual Depressió Central que s'estén des de la plana de Vic fins a la plana de Lleida (CORTÈS J, SERRA R: 1996).

El clima de Sobremunt és mediterrani de muntanya mitjana amb tendència continental. La temperatura mitjana anual és entorn els 10º, tot i que al gener les mitjanes poden estar per sota dels 3º i al juliol, per sobre dels 20º. D'altra banda, les precipitacions mitjanes anuals oscil·len entre els 800 i els 900 mm, amb màxims pluviomètrics a la primavera i a la tardor, mentre que els mínims es donen a l'hivern (100-150 mm) i a l'estiu (150-200 mm). (FORCADA, GAY: 2001).

La riera del Sorreigs (Fitxa núm.59), afluent del Ter, és el principal curs d'aigua que creua pel terme municipal i el que modula la topografia del municipi, ja que pràcticament tots els recs i torrents que hi ha al terme municipal de Sobremunt hi acaben afluint. Part

de la riera es troba protegida en el Pla d'Especial d'Interès Natural (PEIN), corresponent a la Riera del Sorreigs. La zona PEIN a Sobremunt afecta a 187'5 ha. de les 295 ha totals que també afecta als municipis de Santa Cecília de Voltregà i Sant Bartomeu del Grau. Aquestes 187'5 ha també es corresponen amb la Zona d'Especial Protecció de les Aus (ZEPA) que coincideix físicament amb el PEIN.

D'oest a est, els principals torrents i recs de Sobremunt que aflueixen directament a la riera del Sorreigs, tots amb un marcat recorregut de nord a sud, són el torrent de la Farigola, el torrent del gorg dels Cans, el torrent de l'Infern i el torrent del Grau. Pel costat sud i oest de la riera també aflueixen diversos recs, tot i que en aquest cas provenen dels termes municipals veïns, els més destacats dels quals són el rec del Puig i el rec del Riambau.

El relleu de Sobremunt està dominat per la riera del Sorreigs (Fitxa núm.59) ja que tot el terme municipal s'hi aboca marcadament, quedant els punts més elevats del terme municipal a l'extrem nord i els més enfonsats al sud-est, al voltant de la riera i prop del Gorg Negre (Fitxa núm.60). El nucli urbà (Fitxa núm.80) es troba situat a uns 880 metres d'altitud, en una carena elevada a l'extrem nord del terme municipal. Els punts més elevats del terme municipal recorren tot l'extrem nord del terme municipal quedant a l'extrem nord-est diversos punts que superen els 950 metres d'alçada a la zona de Santa Llúcia de Sobremunt (Fitxa núm.2) i el serrat de Sant Joan. Al sud d'aquesta zona elevada que ocupa tot el sector nord del terme municipal s'inicien nombrosos torrents amb un marcat recorregut de nord a sud que originen una topografia accidentada, marcada per les valls i les carenes que baixen en direcció sud fins arribar a la vall de la riera del Sorreigs. El punt amb menys alçada del terme municipal es troba a la riera del Sorreigs, just quan aquesta abandona el terme de

Perafita a l'extrem sud-est del terme municipal, a poc més de 600 metres per sobre del nivell del mar.

Paisatgísticament, el terme municipal es troba dominat per les extenses masses boscoses de pi que recobreixen la major part de valls i carenes que formen l'abrupte topografia del municipi, quedant únicament zones de conreus en les zones més planeres del terme municipal, bàsicament a la vall de la riera del Sorreigs i en l'altiplà elevat que ocupa el sector nord del terme municipal, al voltant del nucli urbà i de la zona de Santa Llúcia de Sobremunt.

Amb dades de 1999, a Sobremunt hi havia 134 hectàrees de terres llaurades i 50 de pastures permanents per 578 hectàrees de terreny forestal. Els boscos de Sobremunt, força extensos, estan formats majoritàriament per grans extensions dominades pel pi roig, amb presència de roure martinenc i alzina, sovint agrupats en boscos de reduïdes dimensions, i de blada. També es troben, residualment, boscos de ribera, que originalment eren de salzes, oms o àlbers, però que o bé s'han substituït per espècies amb més rendiment com els pollancre o es troben molt malmesos (Dades municipals del programa HERMES).

La fauna que habita a Sobremunt és força variada, gràcies en part a les grans extensions boscoses que hi ha. Es poden observar una gran varietat d'aus, des de les més comunes merles, pardals, pinsans, rossinyols, capsigranys, abellerols, estornells, mussols, enganyapastors, mallerengues, corbs, tórtores, orenetes, cucuts, pit-roigs o aligots comuns fins a espècies més singulars i difícils d'observar com l'àguila marcenca o el bernat pescaire. Tot i així cal tenir en compte que no sempre són fàcils d'observar i que la majoria d'aquestes espècies migren provocant que la seva estada dins el terme municipal sigui estacional (AADD:1998).

De mamífers també n'hi ha força varietat, essent les espècies més comunes el conill, la llebre, l'esquirol, la guineu, el senglar, el teixó, la mostela o la fagina, a més d'una gran varietat de petits mamífers. També resulta destacable la presència del cabirol. (AADD:1998).

Pel que fa als rèptils, es poden observar diverses espècies de llangardaixos, sargantanes i serps, entre els que es troba la serp blanca (AADD:1998).

A on es concentra major diversitat tant de fauna com de flora és al voltant dels cursos d'aigua a on es pot observar gran varietat d'amfibis i peixos. És important remarcar que en la riera del Sorreigs (Fitxa núm.59) s'han substituït part de les espècies autòctones per d'altres forànies. Entre els peixos encara es poden observar en alguns punts de la riera els autòctons barb i bagra, tot i que amb una gran presència d'espècies introduïdes com el black-bass o el percasol. Entre els mol·luscs hi ha el cranc de riu autòcton que ha vist molt minvada la seva població mentre el cranc de riu americà segueix guanyant terreny i ocupant gran part de la riera i els seus afluents. Finalment, entre els amfibis s'hi compten diverses espècies de granotes, gripaus així com la salamandra (ORDEIX: 2000).

2.2 POBLAMENT, ESTRUCTURA ECONÒMICA I COMUNICACIONS

El municipi de Sobremunt té, segons dades facilitades per l'Ajuntament, 102 habitants a dia 1 de gener de 2008, el que dóna una densitat de 7,39 habitants per quilòmetre quadrat. Té un únic nucli de població situat al sector nord del terme municipal, al voltant de l'església de Sant Martí de Sobremunt (Fitxa núm.1). La

població, per tant, queda concentrada al voltant del nucli urbà (Fitxa núm.80), amb una presència quasi testimonial de masies habitades habitualment, ja que una part important de les que s'han conservat dempeus són ara segones residències.

Pel que fa als termes parroquials, el municipi de Sobremunt es troba dominat únicament per la parròquia de Sant Martí de Sobremunt.

Al nucli urbà de Sobremunt es concentren els principals serveis del municipi com l'Ajuntament, el consultori mèdic (funciona únicament mitja hora a la setmana i depèn del consultori de Sant Boi de Lluçanès) i el local social. Pel que

fa a l'educació, els nens de Sobremunt acudeixen a l'escola de Sant Boi de Lluçanès i a l'institut de Prats de Lluçanès. Pel que fa al transport, per Sobremunt hi passa únicament una línia d'autobusos que comunica amb Vic, amb una freqüència de dos viatge per dia de dilluns a dissabte, depenent del calendari escolar. Aquesta línia fa el recorregut Sant Hipòlit, Sant Boi de Lluçanès, Perafita, Sant Bartomeu del Grau i Vic i en cas de demanar-ho, es desvia fins al nucli urbà de Sobremunt.

L'activitat econòmica de Sobremunt està vertebrada a través de l'agricultura i la ramaderia, amb un pes important del sector de serveis i escàs dels sectors industrial i de construcció. La modesta

oferta de treball que hi ha a Sobremunt provoca que la major part de la població activa treballi fora del municipi. Amb dades de 2001, 18 residents treballaven dins el municipi per 26 que treballaven fora.

L'agricultura i la ramaderia tenen un paper important en l'economia del municipi. Hi abunden les explotacions de

bestiar boví, seguides a distància per les de bestiar porcí i oví. Amb dades de 1999, hi havia uns 700 caps de bestiar oví i el seguia en nombre de caps de bestiar el sector porcí amb prop de 500 caps i el sector oví amb 200. Una part dels camps de conreu es dediquen a la producció de menjar per aquest bestiar, a través del conreu del farratge, i també s'utilitzen per al bestiar les pastures. Tot i així una part important dels camps de conreu, tots de secà, es dedica a altres vegetals, amb una especial importància del cereal (Dades municipals del programa HERMES).

Pel que fa a l'àmbit industrial i de serveis, Sobremunt no compta amb empreses establertes dins el terme municipal i els únics residents que treballen dins el terme municipal ho fan com a autònoms.

En el camp de l'hostaleria, Sobremunt no compta amb cap allotjament de turisme rural, bar o restaurant.

Sobremunt és limítrof amb 6 municipis, tres dels quals dins la regió del Lluçanès i tots dins la comarca d'Osona. Limita amb el terme municipal de Sant Boi de Lluçanès en el sector nord, amb Olost en el sector oest i amb Sant Bartomeu del Grau pel sud. Pel sector est, on un desnivell marcat separa els termes municipals, Sobremunt limita de nord a sud amb Orís, les Masies de Voltregà i Santa Cecília de Voltregà.

Sobremunt compta únicament amb dues carreteres asfaltades que travessen el seu terme municipal, tot i que una d'elles, la BV-4601 ho fa de manera molt tangencial i per pocs centenars de metres a l'extrem oest del terme municipal, a la zona dels Arços i can Costa. L'altra carretera és la BV-4607 que comunica el nucli urbà de Sobremunt amb la BV-4608, coneguda com "la Trona", just en el punt més alt del recorregut d'aquesta, distant del nucli de Sant Boi de Lluçanès uns 4 quilòmetres i del de Sant Hipòlit de Voltregà uns 11 quilòmetres. La situació tangencial d'ambdues carreteres provoca que la major part

del terme municipal disti diversos quilòmetres de cap carretera asfaltada.

Completen la comunicació bàsica del municipi una xarxa de pistes que donen accés a masies i també uneixen nuclis urbans i que són arranjades periòdicament pel Consell Comarcal d'Osona. La única

que es troba revestida amb una capa de ciment és la que, partint de la carretera BV-4607 arriba a Santa Llúcia de Sobremunt passant prop de Potelles i cal Calet. Una altra pista important és la que ressegueix la riera del Sorreigs en tot el tram que correspon al terme municipal de Sobremunt i que comunica per pista els nuclis de Sant Boi de Lluçanès, al nord-oest i Sant Bartomeu del Grau, al sud. Perpendicular a aquesta es troben la pista forestal que comunica el nucli de Sobremunt amb la riera del Sorreigs a l'alçada de l'Aumatell i la que, creuant la riera a l'alçada del molí de les Fosses, arriba a la carretera BV-4601, passant prop del Puig, can Costa i els Arços.

Les altres vies de comunicació per automòbil que es troben en el terme municipal són camins veïnals que condueixen a les masies o bé pistes forestals que donen accés a la part central del terme municipal, marcada per les carenes i valls que s'estenen de nord a sud. Algunes d'aquestes pistes forestals són transitables en automòbil pels arranjaments que s'han fet dins el marc del Pla de Prevenció d'Incendis ja que el seu ús és esporàdic.

Pel que fa al senderisme, pel terme municipal de Sobremunt hi discorren nombrosos senders. El sender de gran recorregut GR-3 (Fitxa núm.46) creua el terme municipal per l'extrem nord i est,

passant per la carena de la serra de Sobremunt, des del nord de Potelles a l'est del Grau. El sender de petit recorregut PR C-46 (Fitxa núm.45) creua el terme municipal

seguint en tot moment la vall de la riera del Sorreigs, des del nord del molí de les Fosses fins a l'est del gorg Negre, travessant l'espai PEIN de la riera. A més d'aquests dos senders n'hi ha diversos que puguen des dels termes municipals de Santa Cecília de Voltregà i les Masies de Voltregà, algun dels quals senyalitzat amb fites o colors.

2.3 SÍNTESI HISTÒRICA

A Sobremunt, com en altres indrets del d'Osona, hi ha indicis de possibles assentaments en l'època prehistòrica i antiga, tot i que sols s'han trobat petites restes que testimonien aquesta presència.

Un d'aquests testimonis és el jaciment de Sant Martí de Sobremunt (Fitxa núm.68), d'època antiga (Ferro-Ibèric-Romà), situat en uns turons on es trobaren diversos fragments de ceràmica a mà, grollera, de color marró fosc i desgredant ros de quars així com fragments de ceràmica a torn, rosades, compactes i també algun fragment de tipus "sandwich" de tradició ibèrica (MOLES:1975). Es tracta d'un lloc d'habitació sense estructures i molt erosionat. Un altre testimoni és la necròpolis (Fitxa núm.67) de tombes de llosa, situada al costat del camí que condueix a Santa Llúcia de Sobremunt, en el lloc conegut com el cementiri. Es tractava d'un jaciment format per nombroses tombes de lloses, d'orientació est-oest, de les quals sols se'n conserven algunes sota una capa de terra i vegetació. La resta van ser destruïdes quan es va ampliar el camp que hi ha al costat.

No és fins a finals del segle VIII que el Lluçanès esdevé un territori amb significat estratègic i polític. Aleshores, el Lluçanès, a l'igual que les terres circumdants, era una terra pràcticament despoblada i sense cap tipus d'organització fefaent. Aquesta situació era produïda per la desintegració de la societat hispanogoda i agreujada per les repetides incursions sarraïnes que afectaven el territori arribant a partir del 720 a ocupar els Pirineus i les terres de la Septimània (CORTÈS I SERRA: 1996).

La monarquia carolíngia no va tardar a organitzar-se per donar resposta a aquests atacs, recuperar les terres, frenar les ràtzies sarraïnes i establir línies frontereres. El

Lluçanès es trobà implicat en l'escenari de la preparació d'aquesta conquesta curiosament organitzada.

La repoblació i la consegüent defensa es va consolidar en temps de Guifré el Pilós, va permetre el transvasament de la població des de les zones muntanyoses cap a les planes fèrtils. Al comtat d'Osona la repoblació fou obra de pagesos i ramaders procedents de la Cerdanya. Al Lluçanès, la població tenia una doble via d'entrada, per la vall de la riera de Merlès i per la vall de Ribes i la vall de l'Illet, baixant la vall del Ter i endinsant-se a l'interfluvi ocupant el territori de nord a sud: Sora, Sant Agustí de Lluçanès, Alpens, Sant Boi de Lluçanès, Lluçà, Prats, Olost, Oristà, etc. Al segle IX es troben proves de que el territori ja estava ocupat.

Les primeres notícies que arriben de Sant Martí de Sobremunt es situen a principis del segle XI. La parròquia es troba documentada en un llistat del bisbat de Vic, inscrit entre 1025 i 1050, apareixent amb el nom de "Surpa Monte". L'església de Sant Martí (Fitxa núm.1), però, no es troba documentada fins l'any 1094. En aquests moments la parròquia es trobava ja situada dins del terme del castell de Voltregà, sota la jurisdicció del qual estigué fins a principis del segle XIX (FONT:1992).

A 1370 els Cabrera vengueren el castell de Voltregà, el terme i jurisdicció a la Mitra de Vic, que en posseí el domini fins l'any 1812. El terme de Voltregà, convertit en baronia de la mitra vigatana, era regit per un batlle, amb residència a Sant Hipòlit, nomenat directament pel bisbe. En el segle XVI la parròquia de Sant Martí de Sobremunt inicià un procés de desvinculació de la baronia, i aconseguí tenir batlle propi, tot i que aquest es trobava supeditat al consell de Sant Hipòlit. Cap al 1780 aquesta independència esdevingué pràcticament total, i fou oficialitzada al 1820,

al convertir-se Sobremunt en un municipi autònom. El municipi fou inclòs en el partit judicial de Vic i en la província de Barcelona, quan els partits i les províncies foren creats als anys 1933-34 (FONT:1992).

A principis del segle XI és possible que ja existís la capella de Santa Llúcia de Sobremunt (Fitxa núm.2), dedicada, inicialment a Santa Llúcia i a Santa Quitèria, la qual tot i no aparèixer en la documentació fins a finals del segle XIV (1370) conserva en la seva base restes arquitectòniques romàniques que la fan molt anterior (Fitxa núm.42). El 1407 Pere Grau, amo del veí mas Grau, donà al rector i a la parròquia les terres que envoltaven l'edifici, terres que avui encara són patrimoni de Santa Llúcia. Segons Antoni Pladevall, en els segles XVI i XVII, com a mínim entre els anys 1522 i 1686, el rector de Sant Martí hi celebrava missa setmanal, en virtut d'unes antigues fundacions. Sembla que vers 1693 Santa Llúcia ja amenaçava ruïna, i calgué edificar un temple nou; l'any 1720 ja estava fet. A 1748 s'amplià el casal dels ermitans, adossat al temple, i a 1885 eren recents les obres de conservació de la capella, que fou pintada, i també s'hi instal·là un nou altar (FONT:1992). Santa Llúcia ha estat sempre una capella de devoció molt popular per l'advocació de la santa contra les malalties de la vista.

La parròquia de Sobremunt, durant els primers segles del primer mil·leni, devia ser una de les més poblades de la contrada: Antoni Pladevall dóna per a l'any 1350 un cens de 50 famílies per al seu terme, una xifra molt considerable en aquells anys. És de suposar que aquest cens es va realitzar abans de 1348, quan es produí l'onada més forta de la pesta negra que assolà Europa a mitjan del segle XIV, i que en xifres generals eliminà dues terceres parts de la població del continent. Al Lluçanès aquesta proporció es complí. A finals de segle, el nombre de famílies s'havia reduït a 29 (FONT:1992).

En un fogatge de la jurisdicció eclesiàstica d'Osona de l'any 1360, a la parròquia de Sant Martí de Sobremunt hi consten dos focs (GINEBRA:2005):

- Mas des Pug de Soreys
- Mas de Cases Sobiranes

L'empenta que Sant Martí portava abans de la pesta no la recuperarà, i el terme entrà en època de crisi. En un fogatge de l'any 1515, Sant Martí de Sobremunt comptava amb 8 focs i a l'any 1553 n'hi havia 11 (IGLÉSIES:1981):

- Mn. Antoni vicari
- Joan Guiteres Balle
- Pere Pugmacia
- Pere Fosses
- Joan Montaner
- Antoni Fosses
- Gabriel Potelles
- Bernades de Conjuncta
- Pere Plateu de Cospineda
- Pe Joan standant al mas del Grau
- Salvador Guiteres stadant al mas del Aumatell

A mitjan del segle XVI vàries parròquies que havien quedat aletargades després de la pesta iniciaren una forta represa, formant pobles al voltant de la parroquial que agrupaven petits tallers menestrals, amb la parairia com a activitat principal. Sant Martí també inicià un cert creixement, si bé no es formà cap poble al voltant de l'església (FONT:1992). Al 1626 la parròquia tenia 25 famílies amb un total de 168 habitants dels quals 56 eren homes, 45 dones i 67 nens (PLADEVALL:1973). En aquest moment Sant Martí acabava de renovar la seva església parroquial (Fitxa núm.1). L'any 1620 s'havia construït sobre l'antic temple un nou edifici, aprofitant alguns fragments de mur del primitiu edifici romànic.

Al llarg dels segles XVII i XVIII la feligresia de Sobremunt anà creixent gradualment: a 1718 tenia 47 famílies i a 1787 arribava a 217 feligresos. Durant el segle XVIII es realitzaren obres importants: a 1720 es va construir l'actual edifici de Santa Llúcia (Fitxa núm.2), que substituï el temple primitiu, i vers 1760 fou considerablement ampliada l'església parroquial, que devia haver quedat petita per a la creixent feligresia. En aquest moment es construï també el campanar de Sant Martí (FONT:1992).

La parròquia es dedicava a l'agricultura i existien varis molins fariners en la riera del Sorreigs i els rierols del terme. Al llarg del segle XVIII l'administració borbònica va concedir diverses concessions d'aigua al Lluçanès. A Sant Martí de Sobremunt va concedir les següents (PLANES:1997):

- Molí fariner a Josep Puig i Guiteres. 1784
- Molí fariner a Pau Puigmacià. 1760
- Molí fariner a Josep Vilar i Espona (mas Reixac). 1760
- Molí fariner a Fortià Potelles i Aumatell. 1760
- Molí fariner a Fortià Potelles i Aumatell. 1784

Al llarg dels segles XVII-XIX fou l'època d'expansió de la transhumància, i pastors i ramats transcorrien pels camins ramaders que travessen Lluçanès en direcció a les pastures més altes o de retorn a les planes. Pel terme de Sobremunt hi passava un camí ramader (Fitxa núm.43), procedent del nord de la Plana de Vic, que es dirigia a Sant Boi de Lluçanès i Sant Agustí de Lluçanès on s'enllaçava en una de les principals rutes que travessen el Lluçanès en direcció a Alpens i Castellar de N'hug.

El camí transcorre seguint la carena per la serra de Sobremunt, passa per Santa Llúcia i es dirigeix a la masia de can Calet on hi havia una remolta (lloc de parada de

ramats i pastors on hi podien fer nit) i una bassa d'abeuratge (COROMINES, SALVANS i TORRES: 2007).

Si el segle XVIII havia estat caracteritzat per una prosperitat general, traduïda en un creixement de la població a tot el Lluçanès - i a Catalunya en general -, el segle XIX vingué a reforçar aquest augment de població, tot i l'enrariat clima polític i fins i tot bèl·lic - amb la guerra del Francès a principis de segle i les tres guerres Carlines de les dècades dels 30, 40 i 70 -. A mitjan segle XIX la població del Lluçanès s'havia duplicat respecte la xifra de finals del segle XVIII: si a 1787 Sobremunt tenia 217 feligresos, a 1856, segons un cens que realitzà el bisbat en motiu de l'arranjament parroquial, se'n censaren 397, la xifra més alta en la història de la parròquia, que vivien en 20 cases disseminades pel terme i 41 cases més o menys agrupades en la rodalia de la parroquial (FONT:1992).

En la segona meitat del segle s'estroncà el creixement de la contrada, i la població es reduí de forma considerable, degut en part a l'emigració cap a les zones on la industrialització havia arrelat amb força, i a la crisi agrària que patí el camp lluçanès, agreujada a Sant Martí l'estiu de 1887 per unes inundacions i pedregades que tingueren molta repercussió, especialment en els sis molins que encara funcionaven. A 1892 el rector de Sant Martí feia un informe, repassant l'estat de la parròquia: a més de la parroquial, hi havia al terme la capella de Santa Llúcia (Fitxa núm.2) i la capella de la Mare de Déu de l'Assumpció (Fitxa núm.3), al mas les Fosses. El rector, sense vicari, atenia l'escola de pàrvuls. Els cens era de 240 feligresos, que vivien en 55 cases. A 1894 es projectà la capella del Santíssim Sagrament i la nova sagristia, obres que es realitzaren en

aquesta mateixa època. A 1901 es beneí el nou cementiri (FONT:1992).

En la primera meitat del segle XX la població de Sant Martí es mantingué estable, amb una xifra que rondava els 250 feligresos. Des de principis de segle la parròquia tenia vicari-mestre però a 1931 el rector tornava a estar sol. A Santa Llúcia hi residien ermitans, que tenien permís del bisbe de Vic per passar a recollir almoïna per a la capella, fins i tot fora dels límits de la parròquia. A Santa Llúcia s'hi deien 7 misses anuals de devoció, i en la capella del mas de les Fosses s'hi deien dues misses anuals. A 1931 el rector comptava a Sant Martí 261 feligresos que vivien en 17 cases més o menys reunides i en 37 de disseminades en el terme parroquial. L'economia girava exclusivament entorn de l'agricultura (FONT:1992).

A l'any 1937 Sobremunt passà a anomenar-se les Roques d'Osona. La Guerra Civil espanyola -1936-39 - provocà el lògic tall en la vida parroquial de Sant Martí. La represa fou ràpida, i el temple, que havia quedat saquejat, es retornà de nou al culte. Durant aquests anys Sobremunt fou un important lloc de pas dels Maquis que anaven de França a Barcelona passant Sant Hipòlit de Voltregà, Sant Martí Xic, Sobremunt, Alpens i les Llosses. Com que no hi havia carretera els extensos boscos de Sobremunt proporcionaven un bon amagatall als Maquis (FORCADA I GAY: 2001).

L'any 1941 es beneí la nova campana de Santa Llúcia, segons les cròniques amb gran assistència de gent. El despoblament que ha caracteritzat el Lluçanès durant la segona meitat del segle XX també es notà a Sobremunt, quedant la població estancada a uns 100 habitants a finals del segle XX i principis del XXI (FONT:1992).

2.4 ESCUT MUNICIPAL I TOPONÍMIA

Actualment l'ajuntament de Sobremunt utilitza un escut ovalat on hi ha la inscripció AJUNTAMENT - SOBREMUNT - i una imatge al centre corresponent a Sant Martí amb els elements iconogràfics d'un bisbe, que fan referència al patró de la parròquia Sant Martí de Sobremunt. Aquest escut està pendent de renovació.

Alguns dels topònims de Sobremunt fan referència a l'entorn natural com és el cas del Grau (Fitxa núm.4), el Puig (Fitxa núm.17), els Arços (Fitxa núm.18), la Roca (Fitxa núm.16) o la Farigola (Fitxa núm.22), i la majoria provenen etimològicament del llatí.

El mateix topònim de **Sobremunt** fa referència a la ubicació geogràfica on es situa el municipi. El topònim, que està format per dues paraules "sobre" i "munt" (muntanya), ja es troba documentat al segle XII com a *Supra monte*. Prové etimològicament del llatí i es refereix a la ubicació a sobre una zona muntanyosa.

Altres topònims del terme municipal de Sobremunt amb interès etimològic són:

Aumatell (Fitxa núm.12). Etimològicament és un derivat diminutiu de *Aumet*, que prové del llatí *ŭlmĕtu*, que significa bosc d'oms.

El Grau (Fitxa núm.4). Etimològicament prové del llatí *gradu* i significa escala o esglaó. Es refereix a un pas relativament planer, a manera d'esglaó o replà, que travessa una costa abrupta.

El Muntaner (Fitxa núm.21). Etimològicament prové del llatí vulgar *montanariu*, "muntanyós", format per derivació de *montanus*, "muntanyenc". Significa Guarda de muntanyes o garrigues.

El Puig (Fitxa núm.17). Etimològicament prové del llatí *pōdĭu* que significava pròpiament pedestal o suport, però que en el llatí de la Gàl·lia prengué el sentit de monticle, elevació del terreny.

La Farigola (Fitxa núm.22). D'etimologia incerta s'ha proposat la procedència del llatí *ferricŭla*, "farigola" i que fa referència a un arbust molt aromàtic, de tronc tortuós i molt ramificat, fulles oblongolanceolades o linears, i flors rosades o blanquinoses. És un planta cercada per a aromatitzar el menjar i la roba. El topònim podria fer referència a una zona on era abundant aquesta planta.

La Masia (Fitxa núm.13). Etimològicament derivada de mas amb el sufix -ia de significat col·lectiu o de pertinença. Mas prové del llatí *mansu*. Significa casa de camp on habiten els conreadors d'una finca rústica, i aquesta mateixa finca.

La Roca (Fitxa núm.16). Etimològicament prové d'un mot pre-romà *rōcca*, del qual s'ignora l'origen exacte. Significa massa de pedra de gran volum i en estat natural i podria fer referència a la ubicació on es

troba bastida la casa, sobre la roca.

Mas Cavaller (Fitxa núm.10). Etimològicament derivat de cavall. Fa referència a qui va a cavall o qui ha rebut o és hereu de l'ordre de cavalleria.

Plaça de les Bruixes. Topònim relacionat amb les llegendes i històries de bruixeria i encanteris que es situen prop del Gorg Negre.

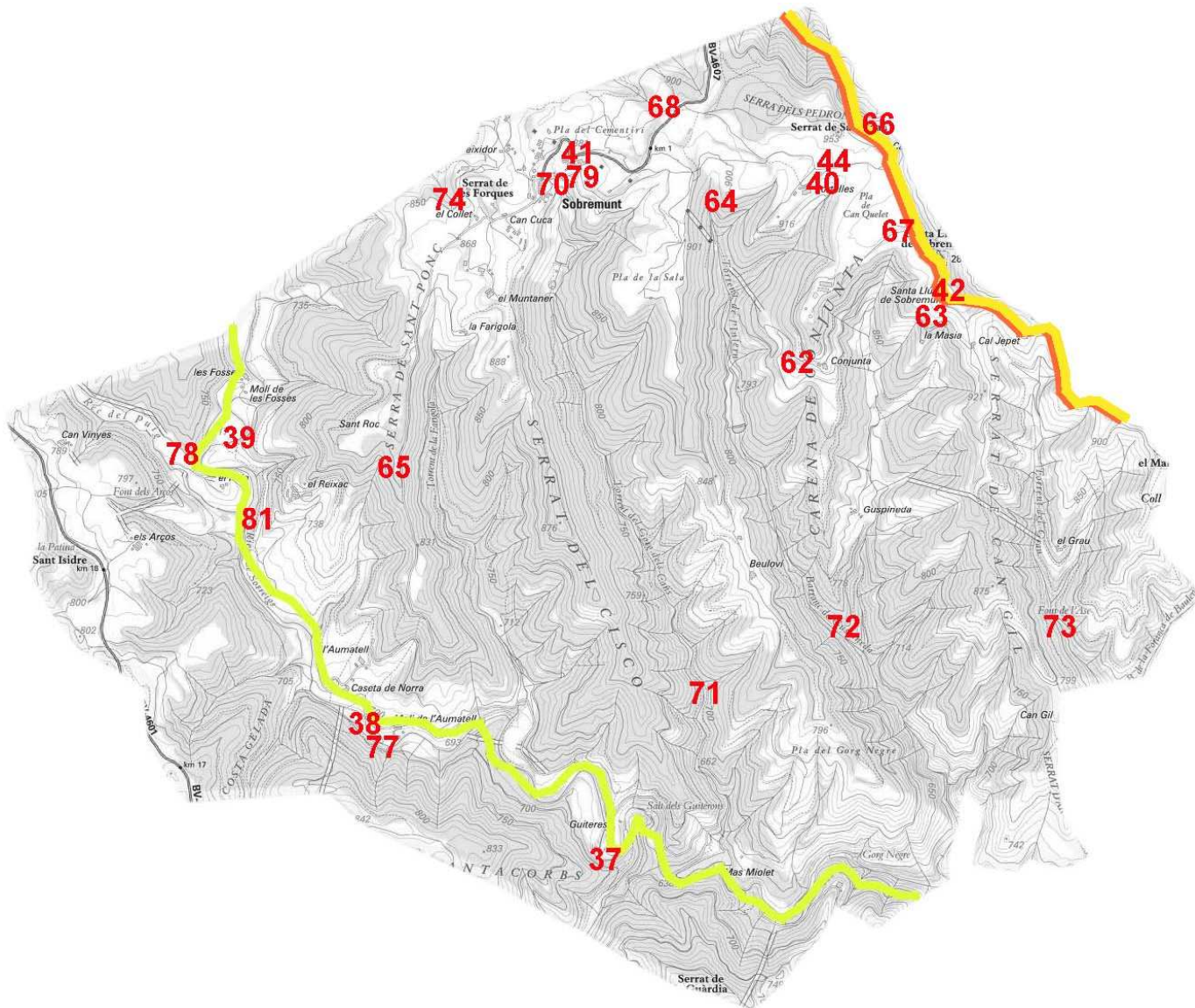
► **Edificis**

- 1 Sant Martí de Sobremunt
- 2 Santa Llúcia de Sobremunt
- 3 Mare de Déu de l'Assumpció de les Fosses
- 4 El Grau
- 5 Can Jepet
- 6 Beulovi
- 7 Les Fosses
- 8 Guiteres
- 9 Conjunta
- 10 Mas Cavaller
- 11 Reixac
- 12 Aumatell
- 13 La Masia
- 14 Potelles
- 15 Guspineda
- 16 La Roca
- 17 El Puig
- 18 Els Arços
- 19 Can Vinyes
- 20 Can Calet
- 21 El Muntaner
- 22 La Farigola
- 23 Mas Miolet
- 24 Cal Tic
- 25 La Sala
- 26 Rectoria de Sant Martí
- 27 Rectoria de Santa Llúcia
- 28 Cabana de Potelles
- 29 Pallissa de Beulovi
- 30 Pallissa de Conjunta
- 31 Pallissa de Guiteres
- 32 Molí de Guiteres
- 33 Molí de Guiterons
- 34 Molí de les Fosses
- 36 Molí del Puig
- 82 Forn d'obra del Grau
- 83 Forn de calç de Beulovi

► **Conjunts arquitectònics**

- 35 Molí de l'Aumatell
- 80 Nucli de Sobremunt

Situació de béns immobles (elements arquitectònics, jaciments i obra civil) del terme municipal de Sobremunt

Base topogràfica del terme municipal de Sobremunt, 1:25.000 (Institut Cartogràfic de Catalunya)

▶ Elements arquitectònics

- 41 Pintures murals de Sant Martí
- 62 Font de Conjunta
- 63 Font de Santa Llúcia
- 64 Font de Potelles
- 65 Pedró de Sant Roc
- 66 Font de cal Calet
- 70 Font de la Roca
- 71 Font de Beulovi
- 72 Font de Guspineda
- 73 Font de l'Ase
- 74 Font de l'horta del Muntaner
- 77 Font del molí de l'Aumatell
- 78 Font del Puig
- 79 Font dels Abeuradors

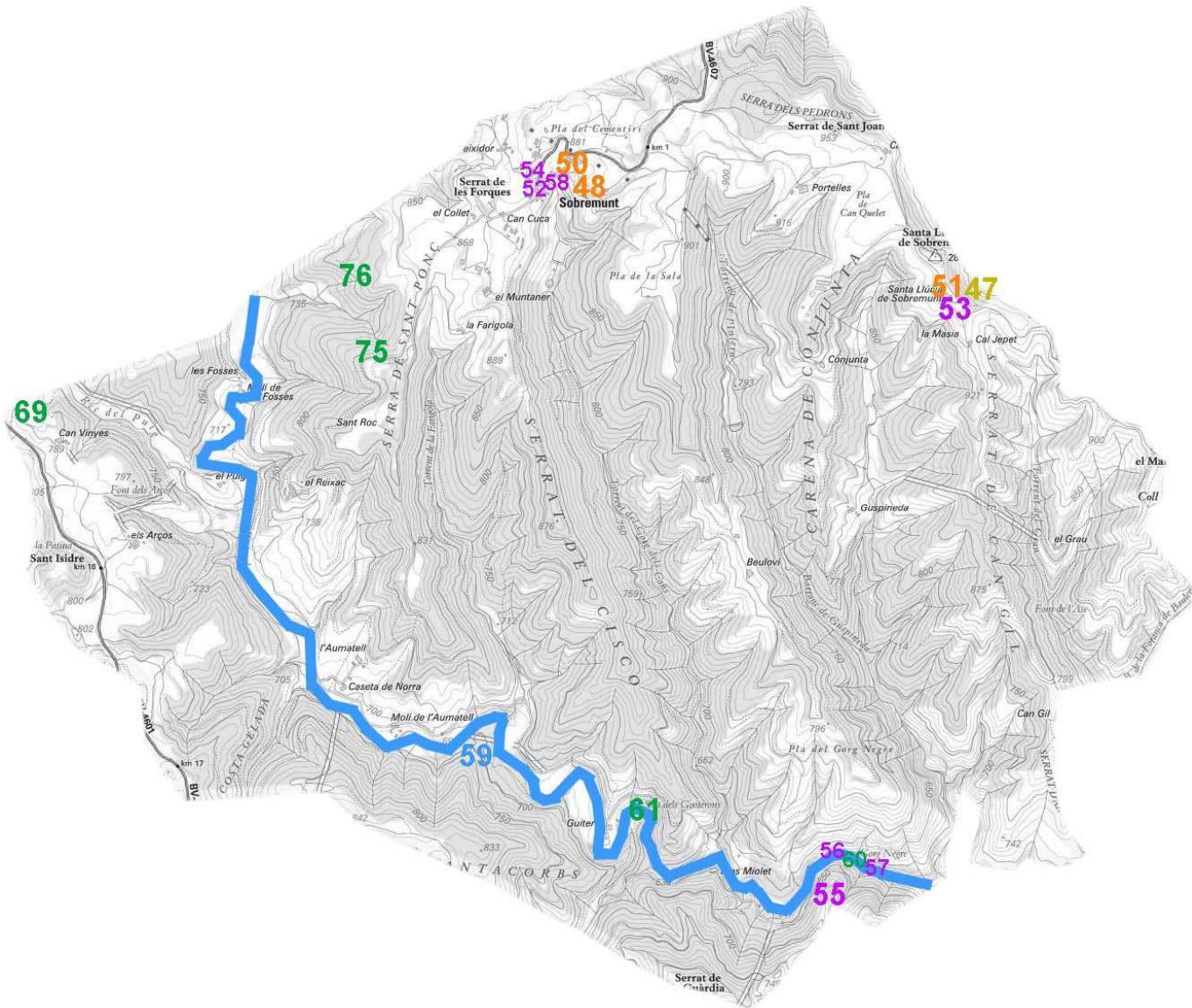
▶ Jaciments

- 42 Santa Llúcia de Sobremunt (jaciment)
- 67 Necròpolis
- 68 Sant Martí de Sobremunt (jaciment)
- 81 Jaciment de Reixac

▶ Obra civil

- 37 Resclosa del molí de Guiteres
- 38 Resclosa del molí de l'Aumatell
- 39 Resclosa del molí del Puig
- 40 Sistema de rec de Potelles
- 43 Camí ramader
- 44 Camí empedrat
- 45 Ruta del Sorreigs. PR C-46
- 46 Sender de Gran Recorregut. GR-3

Situació de béns mobles, documentals, immaterials i naturals del terme municipal de Sobremunt

Base topogràfica del terme municipal de Sobremunt, 1:25.000 (Institut Cartogràfic de Catalunya)

► **Patrimoni moble**

47 Col·lecció de fòssils

► **Patrimoni documental**

48 Arxiu municipal de Sobremunt

50 Goigs de Sant Martí

51 Goigs de Santa Llúcia

Ubicat fora del terme municipal:

49 Arxiu parroquial de Sant Martí de Sobremunt

► **Patrimoni immaterial**

52 Festa Major

53 Aplec de Santa Llúcia de Sobremunt

54 Focs de Sant Isidre

55 La Plaça de les Bruixes

56 El Gorg Negre

57 En Marfà

58 Cançoner de Sobremunt

► **Patrimoni natural**

— 59 Riera del Sorreigs

60 Gorg Negre

61 El Salt de Guiterons

69 Font de can Vinyes

75 Font de Puigrúfol

76 Font d'en Perrabolla

2.6 ESTAT LEGAL DE PROTECCIÓ

En aquest àmbit el municipi de Sobremunt té un element protegit. Es tracta del PEIN riera del Sorreigs (Fitxa núm.59). El tram protegit de la riera que forma part del municipi de Sobremunt consta de 187'5

hectàrees. Es tracta d'un espai natural estructurat a l'entorn de la part central del curs de la riera del Sorreigs a la conca del Ter. Per les seves característiques, aquest espai presenta sistemes naturals de notable interès, que sobresurten de les terres de l'entorn. La justificació de la inclusió d'aquest espai PEIN és especialment la derivada del particular interès dels seus ecosistemes fluvials.

L'ajuntament no disposa de Normes Subsidiàries de Planejament i pel que fa a la protecció a nivell nacional i local, no hi ha declarat cap BCIN (Bé Cultural d'Interès Nacional) ni tampoc cap BCIL (Bé Cultural d'Interès Local).

Els elements inventariats a l'Inventari de Patrimoni Arquitectònic, a l'Inventari de Patrimoni Arqueològic i Paleontològic i a l'inventari de Patrimoni Industrial de la Generalitat de Catalunya, no es troben protegits. Així doncs, s'ha considerat oportú proposar diversos BCIL's per tal de donar una protecció adequada als elements patrimonials més destacables del municipi, així com un llistat d'elements que seria interessant incloure al catàleg de protecció del futur POUM, esmentats en l'apartat de protecció del bloc de Recomanacions.

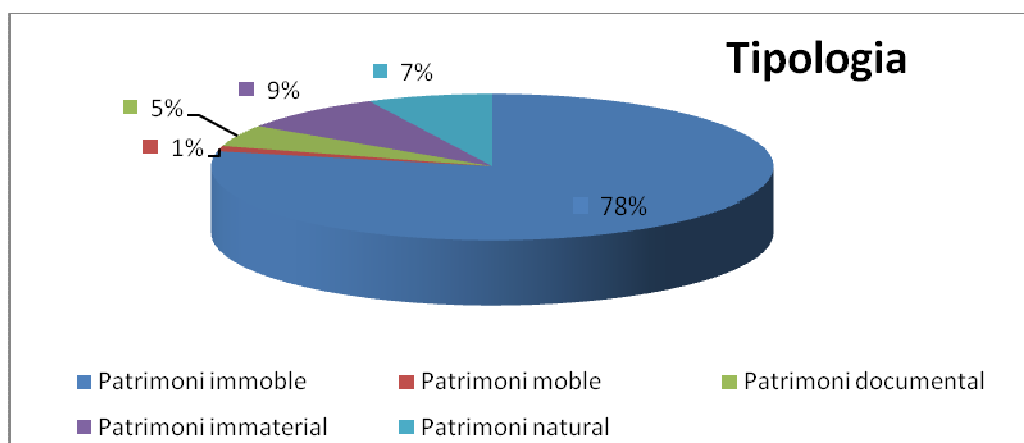
2.7 EQUIPAMENTS PATRIMONIALS

A Sobremunt hi ha un equipament patrimonial de caràcter públic. És **l'arxiu municipal** (Fitxa núm.48) que representa una eina d'interès per a l'estudi del municipi i la seva història i que ha estat organitzat, ordenat i classificat a través del Programa de la Xarxa d'Arxius Municipals de l'Oficina de Patrimoni Cultural de la Diputació de Barcelona. La documentació de l'arxiu municipal pertany als segles XIX i XX.

2.8 ANÀLISI GLOBAL DE LA SITUACIÓ DEL PATRIMONI DEL TERME

Tipologia

Tenint en compte les prescripcions tècniques de l'Oficina de Patrimoni Cultural de la Diputació de Barcelona, es pot dividir el total de 83 elements patrimonials inventariats a Sobremunt en 5 tipologies diferents. Hi ha 65 elements inventariats que corresponen al patrimoni immoble (78'3%), 1 a patrimoni moble (1'2%), 4 a patrimoni documental (4'8%), 7 a patrimoni immaterial (8'4%) i 6 a patrimoni natural (7'2%). L'àmbit del patrimoni immoble abasta, per tant, poc més de tres quartes parts dels elements inventariats, i és seguit a distància pel patrimoni immaterial i el natural. La fracció més petita correspon als patrimonis documental i moble.

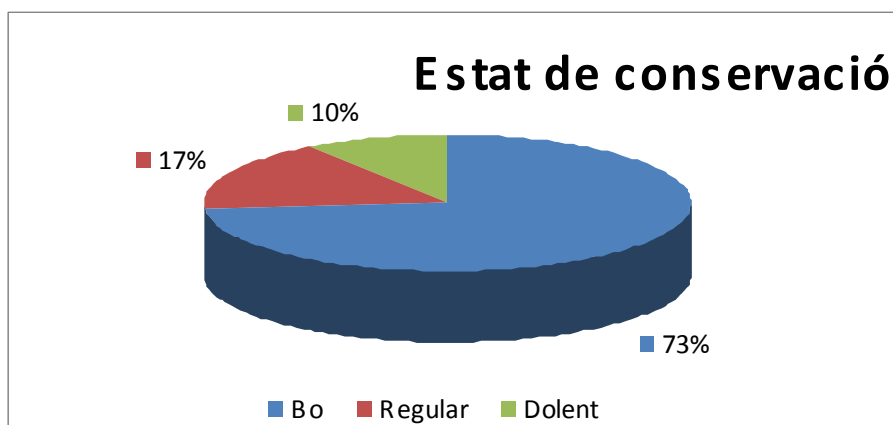

Del total de 65 elements inventariats dins de l'àmbit del patrimoni immoble, 37 corresponen a edificis (56'9%), 14 a elements arquitectònics (21'5%), 8 a obra civil (12'3%), 4 a jaciments (6'1%) i 2 a conjunts arquitectònics (3'1%). En la tipologia de patrimoni moble s'ha inventariat un únic element, una col·lecció. Dins del patrimoni documental s'han fitxat 4 elements, tots quatre fons documentals. Pel que fa al patrimoni immaterial s'han inventariat 7 elements, dividits entre manifestacions festives (3), tradició oral (3) i

música i dansa (1). Finalment, s'han detectat 6 elements que pertanyen a l'àmbit del patrimoni natural, tots ells són zones d'interès natural.

Estat de conservació

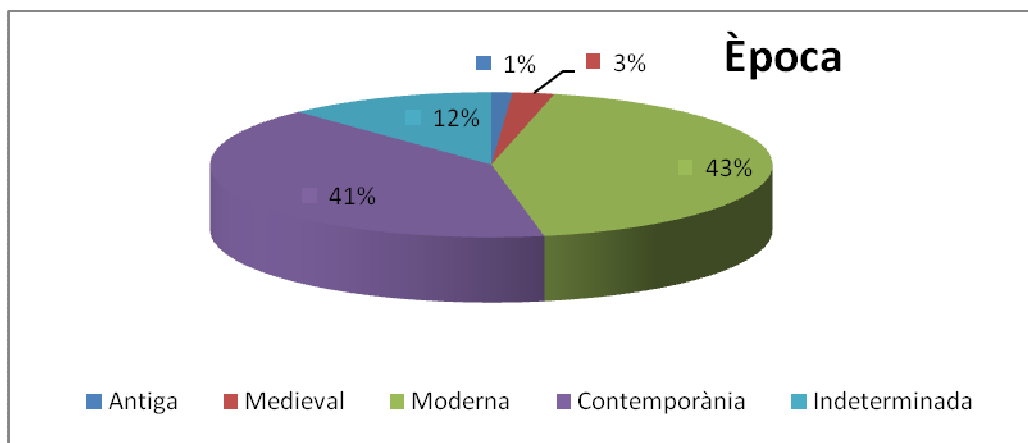
Referent a l'estat de conservació, els 83 elements inventariats s'han dividit en les tres possibilitats que es preveien des de l'Oficina del Patrimoni Cultural de la Diputació de Barcelona. S'ha classificat amb un estat de conservació bo el 73'5% de les fitxes (61 elements), amb un estat de conservació regular el 16'8% (14 elements) i amb un estat de conservació dolent el 9,6% del total (8 elements).

Tot i així s'ha de remarcar que en alguns casos l'elecció entre un estat de conservació i una altre ha estat difícil, ja que en diverses ocasions els elements podien tenir un estat de conservació general bo i en canvi tenir parts concretes en mal estat, o a la inversa. En aquests casos s'ha fet una valoració general, especificant les característiques particulars de l'estat de conservació a les mateixes fitxes.

Èpoques

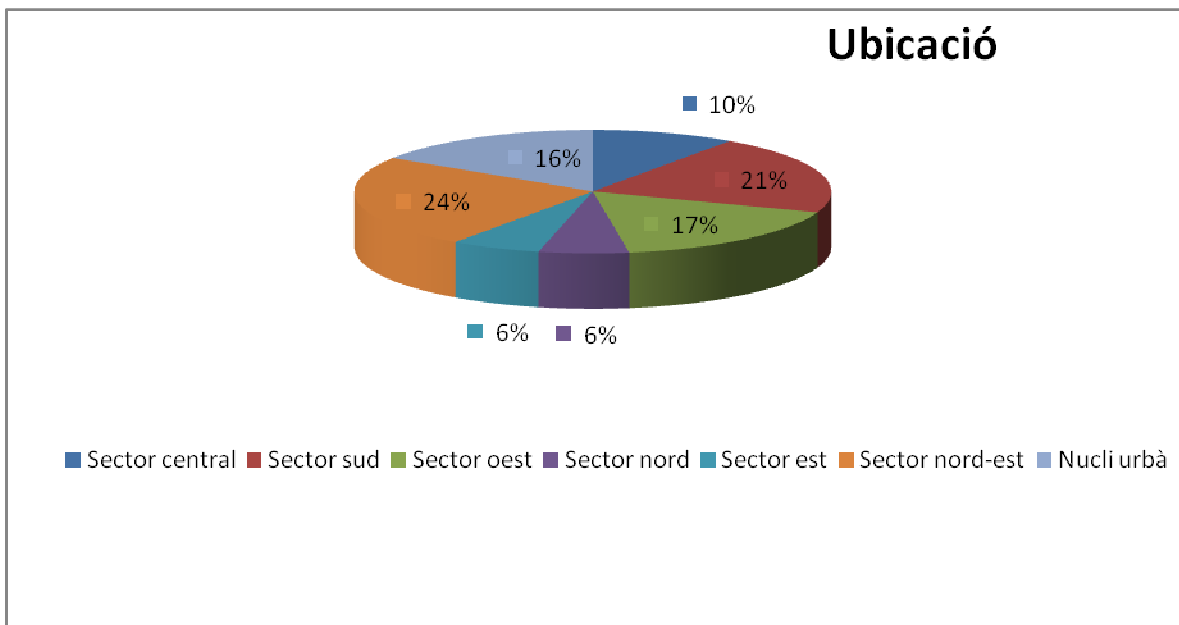
Referent a les èpoques en les que poden datar els elements inventariats, s'ha de remarcar la dificultat, en alguns casos, d'associar els elements a una època determinada. Per aquest motiu apareixen en les fitxes alguns elements ubicats en més d'una època; tot i així, i de cara a fer més simple i entenedor el gràfic següent, s'ha agafat l'època més antiga en els casos en els que un element estava a cavall entre dues o més èpoques. Per exemple, si un element està ubicat en l'època medieval i moderna, apareix al gràfic únicament com a medieval.

D'aquesta manera, els 83 elements inventariats a Sobremunt es poden dividir en 4 èpoques. Pertanyen a l'època antiga, 1 fitxa que equival a l'1'2% del total, a l'època medieval 2 fitxes, que suposen un 2'4% del total, a l'època moderna s'hi inclouen 36 elements que corresponen al 43'4% del total i a l'època contemporània 34 elements, que suposen un 40'9%. El 12% restant equival a les 10 fitxes que han quedat sense època associada i, per tant, com a indeterminades. La major part de les fitxes que no tenen una època determinada corresponen a zones d'interès natural i camins.

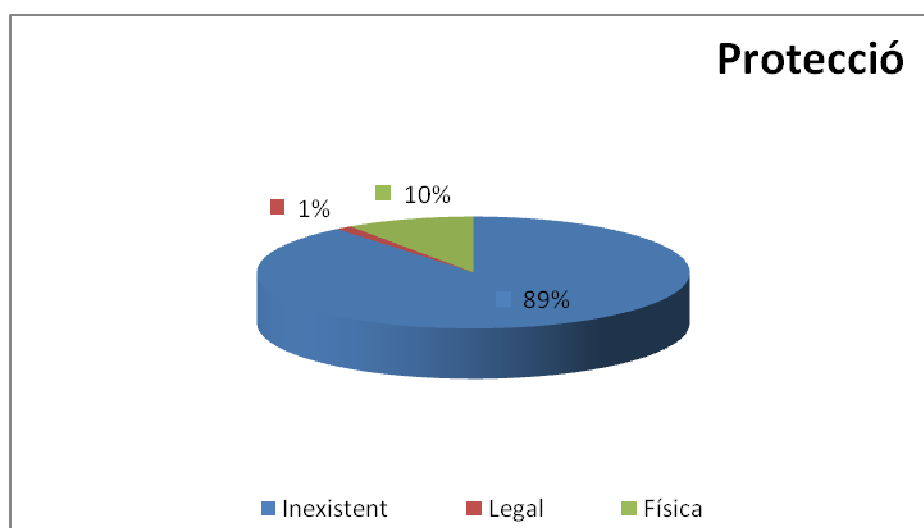
Ubicació

En el cas de la localització dels elements s'ha unificat les ubicacions en 7 grans sectors en els que s'ha dividit el terme municipal (nord, est, sud, oest, central, nord-est i nucli urbà), a més d'un element ubicat fora del terme municipal. D'aquesta manera, els 82 elements restants apareixen repartits força heterogèniament en tot el terme municipal, amb la concentració més important d'elements fixats al sector nord-est del terme municipal, on es concentren 20 fitxes, que suposen el 24'1% del total. El segueixen en ordre d'importància el sector sud amb 17 fitxes (20'5%) i el sector oest amb 14 fitxes (16'9%). Seguidament apareixen el nucli urbà amb 12 fitxes (14'4%) i el sector central amb 8 fitxes (9'6%). Finalment apareixen els sectors nord i est del terme municipal, amb 5 fitxes cada un (6% cada sector).

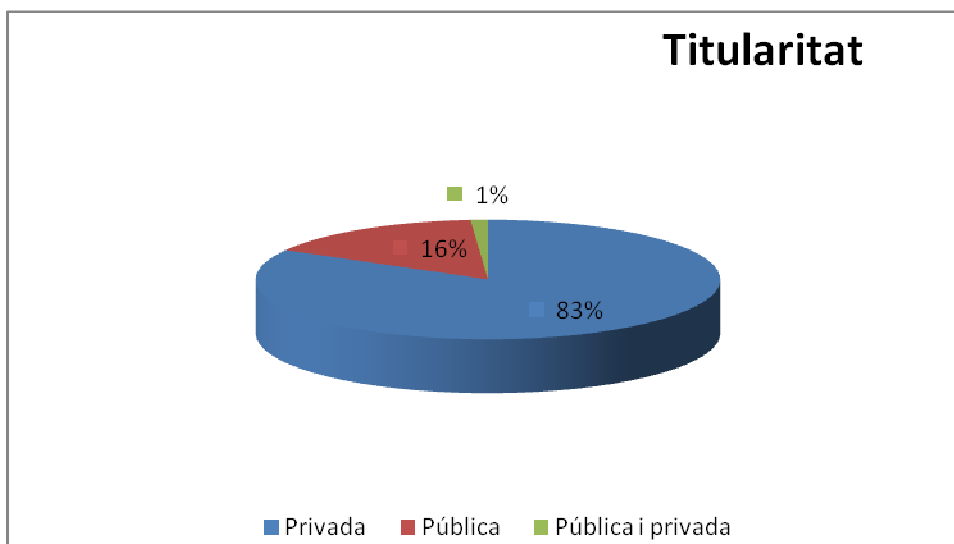
Protecció

La protecció de cada un dels 83 elements fitxats a Sobremunt s'ha valorat en funció a les possibilitats que oferien les fitxes dissenyades per l'Oficina del Patrimoni Cultural de la Diputació de Barcelona: inexistent, legal, física i legal i física. Més de tres quartes parts de les fitxes, concretament 74, no tenen cap protecció i representen un 89'1% del total. Seguidament, apareixen els 8 elements detectats amb protecció física, que suposen un 9'6% del total i finalment un element amb protecció legal que suposa un 1'2% .

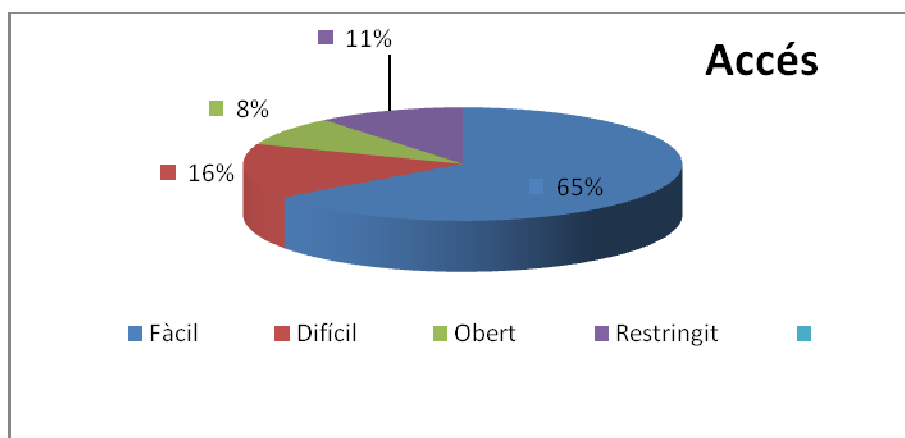
Titularitat

En relació amb la titularitat, es fàcil observar com la major part del elements fitxats són de titularitat privada. Concretament, 69 de les 83 fitxes totals pertanyen a l'àmbit privat, el que equival al 83'1% del total. En l'àmbit públic hi ha 13 elements detectats, el que suposa un 15'7% del total. Finalment s'ha fitxat un element amb titularitat compartida entre l'àmbit públic i el privat, que suposa un 1'2% del total.

Accés

Pel que fa a l'accés, s'han dividit els 83 elements fitxats entre les cinc possibilitats que ofería l'Oficina del Patrimoni Cultural de la Diputació de Barcelona: accés fàcil, difícil, obert, restringit i sense accés. Pràcticament dues terceres parts dels elements fitxats s'han classificat amb accés fàcil (65'1%), el que equival a 54 elements. En ordre percentual, segueixen els 13 elements inventariats amb accés difícil, que suposen un 15'7% del total, els 9 elements amb accés restringit (10'8%) i els 7 elements amb accés obert, que equivalen al 8'4% del total.

Cal remarcar que en alguns casos, especialment els d'aquells béns als que s'accedeix a través de pista forestal, l'elecció entre les diverses possibilitats d'accés ha estat difícil ja que si bé en el moment de la visita l'accés era fàcil, aquest es podia tornar difícil amb condicions meteorològiques adverses (períodes de pluja, per exemple) o viceversa.

3 LLISTAT D'ELEMENTS FITXATS I NO FITXATS

3.1 LLISTAT D'ELEMENTS FITXATS

El Mapa del Patrimoni Cultural de Sobremunt consta de **83** fitxes. Cal dir que no tots els elements detectats se'ls hi ha assignat una fitxa. A les fitxes només s'hi ha inclòs aquells elements que tenien un interès patrimonial remarcable, singulars i amb un valor monumental, artístic, històric, etnològic, social, industrial, identitari, religiós i natural. La resta, i sobretot aquells que no reunien prou valors, els que no es disposava de suficient informació per poder completar els camps de les fitxes, els ubicats fora del terme municipal i els desapareguts han estat recollits en l'apartat d'elements no fitxats.

A continuació es detallen els elements patrimonials inventariats ordenats en tres llistats: el primer amb ordenació numèrica, el segon amb ordenació tipològica i el tercer amb ordenació onomàstica.

Llistat amb ordenació numèrica

Núm.Fitxa	Denominació	Codi	Àmbit	Tipologia
1	Sant Martí de Sobremunt	1.1	Patrimoni immoble	Edifici
2	Santa Llúcia de Sobremunt	1.1	Patrimoni immoble	Edifici
3	Mare de Déu de l'Assumpció de les Fosses	1.1	Patrimoni immoble	Edifici
4	El Grau	1.1	Patrimoni immoble	Edifici
5	Can Jepet	1.1	Patrimoni immoble	Edifici
6	Beulovi	1.1	Patrimoni immoble	Edifici
7	Les Fosses	1.1	Patrimoni immoble	Edifici
8	Guiteres	1.1	Patrimoni immoble	Edifici
9	Conjunta	1.1	Patrimoni immoble	Edifici
10	Mas Cavaller	1.1	Patrimoni immoble	Edifici
11	Reixac	1.1	Patrimoni immoble	Edifici
12	Aumatell	1.1	Patrimoni immoble	Edifici
13	La Masia	1.1	Patrimoni immoble	Edifici
14	Potelles	1.1	Patrimoni immoble	Edifici
15	Guspineda	1.1	Patrimoni immoble	Edifici
16	La Roca	1.1	Patrimoni immoble	Edifici
17	El Puig	1.1	Patrimoni immoble	Edifici
18	Els Arços	1.1	Patrimoni immoble	Edifici
19	Can Vinyes	1.1	Patrimoni immoble	Edifici
20	Can Calet	1.1	Patrimoni immoble	Edifici
21	El Muntaner	1.1	Patrimoni immoble	Edifici

Núm.Fitxa	Denominació	Codi	Àmbit	Tipologia
22	La Farigola	1.1	Patrimoni immoble	Edifici
23	Mas Miolet	1.1	Patrimoni immoble	Edifici
24	Cal Tic	1.1	Patrimoni immoble	Edifici
25	La Sala	1.1	Patrimoni immoble	Edifici
26	Rectoria de Sant Martí	1.1	Patrimoni immoble	Edifici
27	Rectoria de Santa Llúcia	1.1	Patrimoni immoble	Edifici
28	Cabana de Potelles	1.1	Patrimoni immoble	Edifici
29	Pallissa de Beulovi	1.1	Patrimoni immoble	Edifici
30	Pallissa de Conjunta	1.1	Patrimoni immoble	Edifici
31	Pallissa de Guiteres	1.1	Patrimoni immoble	Edifici
32	Molí de Guiteres	1.1	Patrimoni immoble	Edifici
33	Molí de Guiterons	1.1	Patrimoni immoble	Edifici
34	Molí de les Fosses	1.1	Patrimoni immoble	Edifici
35	Molí de l'Aumatell	1.2	Patrimoni immoble	Conjunt arquitectònic
36	Molí del Puig	1.1	Patrimoni immoble	Edifici
37	Resclosa del molí de Guiteres	1.5	Patrimoni immoble	Obra civil
38	Resclosa del molí de l'Aumatell	1.5	Patrimoni immoble	Obra civil
39	Resclosa del molí del Puig	1.5	Patrimoni immoble	Obra civil
40	Sistema de rec de Potelles	1.5	Patrimoni immoble	Obra civil
41	Pintures murals de Sant Martí	1.3	Patrimoni immoble	Element arquitectònic
42	Santa Llúcia de Sobremunt (jaciment)	1.4	Patrimoni immoble	Jaciment
43	Camí ramader	1.5	Patrimoni immoble	Obra civil
44	Camí empedrat	1.5	Patrimoni immoble	Obra civil

Núm.Fitxa	Denominació	Codi	Àmbit	Tipologia
45	Ruta del Sorreigs. PR C-46	1.5	Patrimoni immoble	Obra civil
46	Sender de Gran Recorregut. GR-3	1.5	Patrimoni immoble	Obra civil
47	Col·lecció de fòssils	2.3	Patrimoni moble	Col·lecció
48	Arxiu municipal de Sobremunt	3.2	Patrimoni documental	Fons documental
49	Arxiu parroquial de Sant Martí de Sobremunt	3.2	Patrimoni documental	Fons documental
50	Goigs de Sant Martí	3.2	Patrimoni documental	Fons documental
51	Goigs de Santa Llúcia	3.2	Patrimoni documental	Fons documental
52	Festa Major	4.1	Patrimoni immaterial	Manifestacions festives
53	Aplec de Santa Llúcia de Sobremunt	4.1	Patrimoni immaterial	Manifestacions festives
54	Focs de Sant Isidre	4.1	Patrimoni immaterial	Manifestacions festives
55	La Plaça de les Bruixes	4.3	Patrimoni immaterial	Tradició oral
56	El Gorg Negre	4.3	Patrimoni immaterial	Tradició oral
57	En Marfà	4.3	Patrimoni immaterial	Tradició oral
58	Cançoners de Sobremunt	4.4	Patrimoni immaterial	Música i dansa
59	Riera del Sorreigs	5.1	Patrimoni natural	Zones d'interès
60	Gorg Negre	5.1	Patrimoni natural	Zones d'interès
61	El Salt de Guiterons	5.1	Patrimoni natural	Zones d'interès
62	Font de Conjunta	1.3	Patrimoni immoble	Element arquitectònic
63	Font de Santa Llúcia	1.3	Patrimoni immoble	Element arquitectònic
64	Font de Potelles	1.3	Patrimoni immoble	Element arquitectònic
65	Pedró de Sant Roc	1.3	Patrimoni immoble	Element arquitectònic
66	Font de cal Calet	1.3	Patrimoni immoble	Element arquitectònic
67	Necròpolis	1.4	Patrimoni immoble	Jaciment

Núm.Fitxa	Denominació	Codi	Àmbit	Tipologia
68	Sant Martí de Sobremunt (jaciment)	1.4	Patrimoni immoble	Jaciment
69	Font de can Vinyes	5.1	Patrimoni natural	Zones d'interès
70	Font de la Roca	1.3	Patrimoni immoble	Element arquitectònic
71	Font de Beulovi	1.3	Patrimoni immoble	Element arquitectònic
72	Font de Guspineda	1.3	Patrimoni immoble	Element arquitectònic
73	Font de l'Ase	1.3	Patrimoni immoble	Element arquitectònic
74	Font de l'horta del Muntaner	1.3	Patrimoni immoble	Element arquitectònic
75	Font de Puigrúfol	5.1	Patrimoni natural	Zones d'interès
76	Font d'en Perrabolla	5.1	Patrimoni natural	Zones d'interès
77	Font del molí de l'Aumatell	1.3	Patrimoni immoble	Element arquitectònic
78	Font del Puig	1.3	Patrimoni immoble	Element arquitectònic
79	Font dels Abeuradors	1.3	Patrimoni immoble	Element arquitectònic
80	Nucli de Sobremunt	1.2	Patrimoni immoble	Conjunt arquitectònic
81	Jaciment de Reixac	1.4	Patrimoni immoble	Jaciment
82	Forn d'obra del Grau	1.1	Patrimoni immoble	Edifici
83	Forn de calç de Beulovi	1.1	Patrimoni immoble	Edifici

Llistat amb ordenació tipològica

Codi	Àmbit	Tipologia	Denominació	Núm. Fitxa
1.1	Patrimoni immoble	Edifici	Aumatell	12
1.1	Patrimoni immoble	Edifici	Beulovi	6
1.1	Patrimoni immoble	Edifici	Cabana de Potelles	28
1.1	Patrimoni immoble	Edifici	Cal Tic	24
1.1	Patrimoni immoble	Edifici	Can Calet	20
1.1	Patrimoni immoble	Edifici	Can Jepet	5
1.1	Patrimoni immoble	Edifici	Can Vinyes	19
1.1	Patrimoni immoble	Edifici	Conjunta	9
1.1	Patrimoni immoble	Edifici	El Grau	4
1.1	Patrimoni immoble	Edifici	El Muntaner	21
1.1	Patrimoni immoble	Edifici	El Puig	17
1.1	Patrimoni immoble	Edifici	Els Arços	18
1.1	Patrimoni immoble	Edifici	Forn de calç de Beulovi	83
1.1	Patrimoni immoble	Edifici	Forn d'obra del Grau	82
1.1	Patrimoni immoble	Edifici	Guiteres	8
1.1	Patrimoni immoble	Edifici	Guspineda	15
1.1	Patrimoni immoble	Edifici	La Farigola	22
1.1	Patrimoni immoble	Edifici	La Masia	13
1.1	Patrimoni immoble	Edifici	La Roca	16
1.1	Patrimoni immoble	Edifici	La Sala	25
1.1	Patrimoni immoble	Edifici	Les Fosses	7

Codi	Àmbit	Tipologia	Denominació	Núm. Fitxa
1.1	Patrimoni immoble	Edifici	Mare de Déu de l'Assumpció de les Fosses	3
1.1	Patrimoni immoble	Edifici	Mas Cavaller	10
1.1	Patrimoni immoble	Edifici	Mas Miolet	23
1.1	Patrimoni immoble	Edifici	Molí de Guiteres	32
1.1	Patrimoni immoble	Edifici	Molí de Guiterons	33
1.1	Patrimoni immoble	Edifici	Molí de les Fosses	34
1.1	Patrimoni immoble	Edifici	Molí del Puig	36
1.1	Patrimoni immoble	Edifici	Pallissa de Beulovi	29
1.1	Patrimoni immoble	Edifici	Pallissa de Conjunta	30
1.1	Patrimoni immoble	Edifici	Pallissa de Guiteres	31
1.1	Patrimoni immoble	Edifici	Potelles	14
1.1	Patrimoni immoble	Edifici	Rectoria de Sant Martí	26
1.1	Patrimoni immoble	Edifici	Rectoria de Santa Llúcia	27
1.1	Patrimoni immoble	Edifici	Reixac	11
1.1	Patrimoni immoble	Edifici	Sant Martí de Sobremunt	1
1.1	Patrimoni immoble	Edifici	Santa Llúcia de Sobremunt	2
1.2	Patrimoni immoble	Conjunt arquitectònic	Molí de l'Aumatell	35
1.2	Patrimoni immoble	Conjunt arquitectònic	Nucli de Sobremunt	80
1.3	Patrimoni immoble	Element arquitectònic	Font de Beulovi	71
1.3	Patrimoni immoble	Element arquitectònic	Font de cal Calet	66
1.3	Patrimoni immoble	Element arquitectònic	Font de Conjunta	62
1.3	Patrimoni immoble	Element arquitectònic	Font de Guspineda	72

Codi	Àmbit	Tipologia	Denominació	Núm. Fitxa
1.3	Patrimoni immoble	Element arquitectònic	Font de la Roca	70
1.3	Patrimoni immoble	Element arquitectònic	Font de l'Ase	73
1.3	Patrimoni immoble	Element arquitectònic	Font de l'horta del Muntaner	74
1.3	Patrimoni immoble	Element arquitectònic	Font de Potelles	64
1.3	Patrimoni immoble	Element arquitectònic	Font de Santa Llúcia	63
1.3	Patrimoni immoble	Element arquitectònic	Font del molí de l'Aumatell	77
1.3	Patrimoni immoble	Element arquitectònic	Font del Puig	78
1.3	Patrimoni immoble	Element arquitectònic	Font dels Abeuradors	79
1.3	Patrimoni immoble	Element arquitectònic	Pedró de Sant Roc	65
1.3	Patrimoni immoble	Element arquitectònic	Pintures murals de Sant Martí	41
1.4	Patrimoni immoble	Jaciment	Jaciment de Reixac	81
1.4	Patrimoni immoble	Jaciment	Necròpolis	67
1.4	Patrimoni immoble	Jaciment	Sant Martí de Sobremunt (jaciment)	68
1.4	Patrimoni immoble	Jaciment	Santa Llúcia de Sobremunt (jaciment)	42
1.5	Patrimoni immoble	Obra civil	Camí empedrat	44
1.5	Patrimoni immoble	Obra civil	Camí ramader	43
1.5	Patrimoni immoble	Obra civil	Resclosa del molí de Guiteres	37
1.5	Patrimoni immoble	Obra civil	Resclosa del molí de l'Aumatell	38
1.5	Patrimoni immoble	Obra civil	Resclosa del molí del Puig	39
1.5	Patrimoni immoble	Obra civil	Ruta del Sorreigs. PR C-46	45
1.5	Patrimoni immoble	Obra civil	Sender de Gran Recorregut. GR-3	46
1.5	Patrimoni immoble	Obra civil	Sistema de rec de Potelles	40

Codi	Àmbit	Tipologia	Denominació	Núm. Fitxa
2.3	Patrimoni moble	Col·lecció	Col·lecció de fòssils	47
3.2	Patrimoni documental	Fons documental	Arxiu municipal de Sobremunt	48
3.2	Patrimoni documental	Fons documental	Arxiu parroquial de Sant Martí de Sobremunt	49
3.2	Patrimoni documental	Fons documental	Goigs de Sant Martí	50
3.2	Patrimoni documental	Fons documental	Goigs de Santa Llúcia	51
4.1	Patrimoni immaterial	Manifestacions festives	Aplec de Santa Llúcia de Sobremunt	53
4.1	Patrimoni immaterial	Manifestacions festives	Festa Major	52
4.1	Patrimoni immaterial	Manifestacions festives	Focs de Sant Isidre	54
4.3	Patrimoni immaterial	Tradició oral	El Gorg Negre	56
4.3	Patrimoni immaterial	Tradició oral	En Marfà	57
4.3	Patrimoni immaterial	Tradició oral	La Plaça de les Bruixes	55
4.4	Patrimoni immaterial	Música i dansa	Cançoner de Sobremunt	58
5.1	Patrimoni natural	Zones d'interès	El Salt de Guiterons	61
5.1	Patrimoni natural	Zones d'interès	Font de can Vinyes	69
5.1	Patrimoni natural	Zones d'interès	Font de Puigrúfol	75
5.1	Patrimoni natural	Zones d'interès	Font d'en Perrabolla	76
5.1	Patrimoni natural	Zones d'interès	Gorg Negre	60
5.1	Patrimoni natural	Zones d'interès	Riera del Sorreigs	59

Llistat amb ordenació onomàstica

Denominació	Codi	Àmbit	Tipologia	Núm. Fitxa
Aplec de Santa Llúcia de Sobremunt	4.1	Patrimoni immaterial	Manifestacions festives	53
Arxiu municipal de Sobremunt	3.2	Patrimoni documental	Fons documental	48
Arxiu parroquial de Sant Martí de Sobremunt	3.2	Patrimoni documental	Fons documental	49
Aumatell	1.1	Patrimoni immoble	Edifici	12
Beulovi	1.1	Patrimoni immoble	Edifici	6
Cabana de Potelles	1.1	Patrimoni immoble	Edifici	28
Cal Tic	1.1	Patrimoni immoble	Edifici	24
Camí empedrat	1.5	Patrimoni immoble	Obra civil	44
Camí ramader	1.5	Patrimoni immoble	Obra civil	43
Can Calet	1.1	Patrimoni immoble	Edifici	20
Can Jepet	1.1	Patrimoni immoble	Edifici	5
Can Vinyes	1.1	Patrimoni immoble	Edifici	19
Cançoner de Sobremunt	4.4	Patrimoni immaterial	Música i dansa	58
Col·lecció de fòssils	2.3	Patrimoni moble	Col·lecció	47
Conjunta	1.1	Patrimoni immoble	Edifici	9
El Gorg Negre	4.3	Patrimoni immaterial	Tradició oral	56
El Grau	1.1	Patrimoni immoble	Edifici	4
El Muntaner	1.1	Patrimoni immoble	Edifici	21
El Puig	1.1	Patrimoni immoble	Edifici	17
El Salt de Guiterons	5.1	Patrimoni natural	Zones d'interès	61

Denominació	Codi	Àmbit	Tipologia	Núm. Fitxa
Els Arços	1.1	Patrimoni immoble	Edifici	18
En Marfà	4.3	Patrimoni immaterial	Tradició oral	57
Festa Major	4.1	Patrimoni immaterial	Manifestacions festives	52
Focs de Sant Isidre	4.1	Patrimoni immaterial	Manifestacions festives	54
Font de Beulovi	1.3	Patrimoni immoble	Element arquitectònic	71
Font de cal Calet	1.3	Patrimoni immoble	Element arquitectònic	66
Font de can Vinyes	5.1	Patrimoni natural	Zones d'interès	69
Font de Conjunta	1.3	Patrimoni immoble	Element arquitectònic	62
Font de Guspineda	1.3	Patrimoni immoble	Element arquitectònic	72
Font de la Roca	1.3	Patrimoni immoble	Element arquitectònic	70
Font de l'Ase	1.3	Patrimoni immoble	Element arquitectònic	73
Font de l'horta del Muntaner	1.3	Patrimoni immoble	Element arquitectònic	74
Font de Potelles	1.3	Patrimoni immoble	Element arquitectònic	64
Font de Puigrúfol	5.1	Patrimoni natural	Zones d'interès	75
Font de Santa Llúcia	1.3	Patrimoni immoble	Element arquitectònic	63
Font del molí de l'Aumatell	1.3	Patrimoni immoble	Element arquitectònic	77
Font del Puig	1.3	Patrimoni immoble	Element arquitectònic	78
Font dels Abeuradors	1.3	Patrimoni immoble	Element arquitectònic	79
Font d'en Perrabolla	5.1	Patrimoni natural	Zones d'interès	76
Forn de calç de Beulovi	1.1	Patrimoni immoble	Edifici	83
Forn d'obra del Grau	1.1	Patrimoni immoble	Edifici	82
Goigs de Sant Martí	3.2	Patrimoni documental	Fons documental	50

Denominació	Codi	Àmbit	Tipologia	Núm. Fitxa
Goigs de Santa Llúcia	3.2	Patrimoni documental	Fons documental	51
Gorg Negre	5.1	Patrimoni natural	Zones d'interès	60
Guiteres	1.1	Patrimoni immoble	Edifici	8
Guspineda	1.1	Patrimoni immoble	Edifici	15
Jaciment de Reixac	1.4	Patrimoni immoble	Jaciment	81
La Farigola	1.1	Patrimoni immoble	Edifici	22
La Masia	1.1	Patrimoni immoble	Edifici	13
La Plaça de les Bruixes	4.3	Patrimoni immaterial	Tradició oral	55
La Roca	1.1	Patrimoni immoble	Edifici	16
La Sala	1.1	Patrimoni immoble	Edifici	25
Les Fosses	1.1	Patrimoni immoble	Edifici	7
Mare de Déu de l'Assumpció de les Fosses	1.1	Patrimoni immoble	Edifici	3
Mas Cavaller	1.1	Patrimoni immoble	Edifici	10
Mas Miolet	1.1	Patrimoni immoble	Edifici	23
Molí de Guiteres	1.1	Patrimoni immoble	Edifici	32
Molí de Guiterons	1.1	Patrimoni immoble	Edifici	33
Molí de l'Aumatell	1.2	Patrimoni immoble	Conjunt arquitectònic	35
Molí de les Fosses	1.1	Patrimoni immoble	Edifici	34
Molí del Puig	1.1	Patrimoni immoble	Edifici	36
Necròpolis	1.4	Patrimoni immoble	Jaciment	67
Nucli de Sobremunt	1.2	Patrimoni immoble	Conjunt arquitectònic	80
Pallissa de Beulovi	1.1	Patrimoni immoble	Edifici	29

Denominació	Codi	Àmbit	Tipologia	Núm. Fitxa
Pallissa de Conjunta	1.1	Patrimoni immoble	Edifici	30
Pallissa de Guiteres	1.1	Patrimoni immoble	Edifici	31
Pedró de Sant Roc	1.3	Patrimoni immoble	Element arquitectònic	65
Pintures murals de Sant Martí	1.3	Patrimoni immoble	Element arquitectònic	41
Potelles	1.1	Patrimoni immoble	Edifici	14
Rectoria de Sant Martí	1.1	Patrimoni immoble	Edifici	26
Rectoria de Santa Llúcia	1.1	Patrimoni immoble	Edifici	27
Reixac	1.1	Patrimoni immoble	Edifici	11
Resclosa del molí de Guiteres	1.5	Patrimoni immoble	Obra civil	37
Resclosa del molí de l'Aumatell	1.5	Patrimoni immoble	Obra civil	38
Resclosa del molí del Puig	1.5	Patrimoni immoble	Obra civil	39
Riera del Sorreigs	5.1	Patrimoni natural	Zones d'interès	59
Ruta del Sorreigs. PR C-46	1.5	Patrimoni immoble	Obra civil	45
Sant Martí de Sobremunt	1.1	Patrimoni immoble	Edifici	1
Sant Martí de Sobremunt (jaciment)	1.4	Patrimoni immoble	Jaciment	68
Santa Llúcia de Sobremunt	1.1	Patrimoni immoble	Edifici	2
Santa Llúcia de Sobremunt (jaciment)	1.4	Patrimoni immoble	Jaciment	42
Sender de Gran Recorregut. GR-3	1.5	Patrimoni immoble	Obra civil	46
Sistema de rec de Potelles	1.5	Patrimoni immoble	Obra civil	40

3.2 ELEMENTS NO FITXATS

Al llarg de la tasca de fitxar els béns del municipi es van plantejar diverses fitxes que no s'han inclòs en la relació final de béns inventariats. Aquests béns s'han descartat com a fitxes per diverses raons, ja sigui per no tenir prou informació, per no reunir valors patrimonials rellevants, per haver desaparegut, no haver estat localitzats o per estar localitzats fora del terme municipal. A continuació es detallen els elements no fitxats ordenats per àmbits.

PATRIMONI IMMOBLE.

EDIFICIS

Can Vinyes vell

Ha estat descartada per no haver-hi pogut accedir ja que es troba coberta i envoltada d'espessa vegetació. Es tractava d'una antiga masia habitada fins a mitjans segle XX. Les restes de la masia van ser utilitzades per a la construcció de la propera masia de can Costa. Actualment l'emplaçament original de la masia es troba totalment cobert d'una massa arbustiva, i és probable que encara es conservin els fonaments.

Cal Gil

Ha estat descartada per haver desaparegut. Es tractava d'una masia ubicada en un punt elevat al nord de la riera del Sorreigs. Actualment, prop de l'antic emplaçament de la masia s'ha bastit una bassa d'aigua per a la prevenció d'incendis.

ELEMENTS ARQUITECTÒNICS

Creu del serrat de les Forques

Ha estat descartat per haver desaparegut. Segons fonts orals era una creu situada en el punt més elevat del serrat

de les Forques, proper al nucli urbà de Sobremunt. S'hi anava en processó cantant les lletanies. Actualment només es conserva la base monolítica que sustentava la creu.

Forn de calç de cal Calet

Ha estat descartat per no haver estat localitzat. Es tracta d'un forn de calç situat prop de la masia de cal Calet, en una zona emboscada de difícil accés.

OBRA CIVIL

Rescloa del molí de les Fosses

Ha estat descartada per no haver-se localitzat. Tot i que probablement encara es conservi part de la resclosa aquesta no és accessible per la vegetació espessa que recorre la riera del Sorreigs en el tram que s'estén al nord del molí de les Fosses.

PATRIMONI MOBLE

Calze

Ha estat descartat per no tenir suficients valors patrimonials. Es tracta d'un calze del segle XX conservat a l'espai ACCURO de Sant Boi de Lluçanès.

PATRIMONI IMMATERIAL

Trobada de cantadors

Ha estat descartada per no tenir continuïtat a Sobremunt. La trobada de cantadors, organitzada dins el cicle SOLC, música i tradició al Lluçanès es va fer en les seves primeres edicions a Sobremunt. Actualment, i des de fa uns anys, la trobada es celebra a la Torre d'Oristà.

PATRIMONI NATURAL

ZONES D'INTERÈS NATURAL

Font del molí del Puig

Ha estat descartada per no haver-se localitzat. Estava situada a tocar dels murs del molí del Puig. Actualment, per les runes de l'edifici i l'espessa vegetació que hi ha crescut, és inaccessible.

Font del Grau o de la Noguera

Ha estat descartada per no haver-se localitzat. Estava situada en un punt enclotat uns metres al nord-oest del Grau, en una raconada actualment ocupada per espessa vegetació.

Font de la Serp

Ha estat descartada perquè com a font s'ha perdut tot i que es coneix l'emplaçament.

Font de Guiteres, font del Saule i font Bona

Han estat descartades per haver-se perdut. Les dues primeres estaven situades prop de Guiteres i la última a l'oest del Puig, però el desús ha provocat que s'acabessin perdent.

Balma dels Lladres

Ha estat descartada per no haver pogut accedir-hi. Es tracta d'una gran balma situada a l'extrem sud-est del terme municipal, al nord-est del Gorg Negre.

Gorga blava i Roca ampla

Han estat descartats per no reunir suficients valors patrimonials. Es tracta de dos punts de la riera del Sorreigs amb valor paisatgístic.

BIBLIOGRAFIA I FONTS CONSULTADES

AADD (1984). Catalunya Romànica. Osona. Volum II. Enciclopèdia Catalana, S.A.

AADD (2000). Els Camins ramaders del Lluçanès. Solc.

AADD (1998). El Lluçanès màgic. Recull de llegendes i rondalles del Lluçanès. Edicions Cossetània i Ajuntament de Sant Boi de Lluçanès.

AADD (1995) Gran Enciclopèdia Catalana. Enciclopèdia Catalana, S.A.

AADD (1993). Gran Geografia Comarcal de Catalunya. Osona i Ripollès. Enciclopèdia Catalana, S.A.

AADD (1998). La Fauna vertebrada d'Osona. Atles dels peixos, els amfibis, els rèptils, els ocells i els mamífers. Lynx.

AADD (2005). Les fonts que tenim. Osona i el Lluçanès. Eumo Editorial.

ALCOVER/MOLL (1975-1979). Diccionari català, valencià, balear.

AMADES, Joan (1983). Costumari Català. El curs de l'any. Salvat Editores, S.A i Edicions 62, S.A.

BURON, Vicenç (1977). Esglésies romàniques catalanes. Guia. Artestudi Edicions.

CARCELLER, Xavier (dir.) (1996). Pla especial de protecció del medi natural i del paisatge de la riera del Sorreigs.

Direcció General del Patrimoni Natural. Generalitat de Catalunya. Barcelona.

CASADES, Pelegrí (1997). Lo Lluçanès. Excursions a dita comarca. Ajuntament de Prats de Lluçanès.

CASASSAS, Lluís (1975). El Lluçanès. Evolució entre 1950 i 1970. Rafael Dalmau editor.

COROMINES, Joan (1965). Estudis de Toponímia Catalana. Editorial Barcino.

COROMINES, Josep; SALVANS, Josep i TORRES, Jordi (2007). Mapa dels camins ramaders del Lluçanès (vies principals). Solc Grup de Treball de la Transhumància.

CORTÈS Jordi, SERRA Roser (1996). La comarca del Lluçanès. Estudi d'un espai. Rafael Dalmau Editor.

CORTÈS Jordi, SERRA Roser (1999). El Lluçanès. Mapa i guia excursionista. Editorial Alpina.

CPCPTC (1998). Agenda de les tradicions catalanes. Generalitat de Catalunya. Departament de Cultura.

FONT, Dani (1992). Resum històric de les parròquies de l'arxiprestat del Lluçanès. (inèdit).

FORCADA, Ignasi, GAY Víctor (2001). Caminant pel Lluçanès. Pòrtic.

GINEBRA, Rafel (2005). "Els focs de jurisdicció eclesiàstica i el procés de recaptació del fogatge a Osona el 1360" dins Ausa, XXII, núm. 155, 2005.

GAVÍN, Josep M (1984). Inventari d'esglésies. Osona. Volum 15. Arxiu. Gavín.

IBORRA, Isabel (1985). "Històries vora el foc" dins Espurna, publicació del Lluçanès, num. 11, gener de 1985.

IGLÉSIES, Josep (1981). El fogatge de 1553. Estudi i transcripció. Dalmau.

MINOVES, Ramon (2000). "El cançoner de Sobremunt" dins Caramella, revista de música i cultura popular, núm. 2, gener-juny del 2000.

MOLES, M Dolors (1975). La comarca d'Osona. Problemática de su iberización y proceso de romanización a través de su carta arqueológica. Tesi de llicenciatura (inèdita). Universitat central de Barcelona, pàg. 143.

ORDEIX, Marc (2000). Aigües de Vic. Una visió aquàtica d'Osona. Lunwerg Editors.

PLADEVALL, Antoni (1973). "Un cens general de Catalunya de 1626 fins ara desconegut" Ausa, vol 7, núm. 75. 1973.

PLANES, Josep Albert (1997). Teixir i tragar. De la manufactura tradicional a la periferització industrial. El Lluçanès (segles XVIII-XIX). Centre d'Estudis del Lluçanès.

PLANES, Josep Albert (2002). La guerra de successió al Lluçanès. Desenvolupament i conseqüències del conflicte. Ajuntament de Prats de Lluçanès i Centre d'Estudis del Lluçanès.

REIXACH, Roser (2000). "Cantadores de Sobremunt" dins Caramella, revista de música i cultura popular, núm. 2, gener-juny del 2000.

ROVIRÓ, Xavier (2000). 100 llegendes de la plana de Vic. Farell.

TORRES, Jordi (2003). Apunts de transhumància. Costums, normes, oficis i llegendes de transhumància. Solc.

VILA, Lluís (2001). El Lluçanès. Aquest país tan rost, tan quiet, tan clar. Centre d'estudis del Lluçanès.

VILARRASA, Salvador (1975). La vida a pagès. Impremta Maideu.

VILARRASA, Salvador (1981). La vida dels pastors. Impremta Maideu.

FONTS DOCUMENTALS

Arxiu municipal de Sobremunt.

Inventari del patrimoni arqueològic i paleontològic de Catalunya. Sobremunt. Àrea de Coneixement i Recerca, Departament de Cultura, Generalitat de Catalunya. 1984

Inventari de patrimoni arquitectònic de Catalunya. Sobremunt. Àrea de Coneixement i Recerca, Departament de Cultura, Generalitat de Catalunya.

Inventari del Patrimoni Industrial de Catalunya. Sobremunt. Museu de la Ciència i de la Tècnica de Catalunya.

Inventari de béns artístics del bisbat de Vic.

ALTRES FONTS CONSULTADES

Arxiu parroquial de Sant Boi de Lluçanès. y/12, llibre de la cort del Batlle. AEV.

Arxiu particular notarial de Josep Serra (La Carrera - Sentfores, Vic).

Criteris d'ordenació del territori i paisatge del Lluçanès.
ConSORCI per a la promoció dels municipis del Lluçanès.
2005 (inèdit).

Dades municipals del programa HERMES.

Guia itinerària del PR. C-46 Ruta del Sorreigs, DDT i Centre Excursionista de Torelló.

Nomenclàtor de la província de Barcelona, 1900. -Arxiu particular de Rocafiguera - Vic.

Relació de les anàlisis d'aigües de les fonts del Lluçanès.
Grup de Defensa del Ter, gener 2006.

Solc. Trobada de cantadors a Sobremunt (CD) . Barcelona :
TRAM : Departament de Cultura, DL 1995.

PÀGINES WEB CONSULTADES

Arxiu i Biblioteca Episcopal de Vic: www.abev.net

Ajuntament de Sobremunt: www.sobremunt.diba.es

ConSORCI del Lluçanès: www.consorci.llucanes.cat

Departament de Medi Ambient i Habitatge de la Generalitat de Catalunya: www.mediambient.gencat.cat

Diputació de Barcelona: www.diba.cat

Enciclopèdia catalana: www.enciclopedia.cat

Federació Excursionista de Catalunya: www.feec.org

Festes dels Països catalans: www.festes.org

Generalitat de Catalunya: www.gencat.cat

Grup de naturalistes d'Osona (GNO): www.gnosona.com

Grup de Defensa del Ter (GDT): www.gdter.org

Institut Cartogràfic de Catalunya: www.icc.cat

La Fura. Informatiu de l'alt i el baix Penedès:
www.lafura.cat

Ministeri de Cultura de l'Estat espanyol: www.mcu.es

Turisme d'Osona: www.osonaturisme.cat

Diputació de Barcelona

Àrea de Cultura

Carrer Comte d'Urgell, 187. Edifici del Rellotge

08036 Barcelona

Tel. 934 022 566 • Fax 934 022 825

o.patrimonio@diba.cat • www.diba.cat/opc